

2^e MONITOR SOCIAAL DOMEIN 2020

(Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning en Participatiewet)

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Samenvatting belangrijkste ontwikkelingen en risico's	4
3.	Basisondersteuning	7
4.	Sociale Teams	9
5.	Volksgezondheid	10
6.	Jeugd	12
6.1.	Peuteropvang en VVE	12
6.2.	Transformatie jeugdhulp regio Groningen	14
6.3.	Plan van Aanpak Jeugdhulp	14
6.4.	Spoed voor Jeugd	15
6.5.	Samenwerking met de Raad voor de Kinderbescherming	15
6.6.	Aantal Jeugdhulpgebruikers per voorziening	16
6.7.	Financiën Jeugdhulp	17
7.	Wet Maatschappelijke Ondersteuning	19
7.1	Transformatie in de Wmo	19
7.2	Dagbesteding en kortdurend verblijf	19
7.3	EHealth	19
7.4	Mantelzorg	20
7.5	Huishoudelijke Ondersteuning	20
7.6	Hulpmiddelen en trapliften	20
7.7	Publiek vervoer	21
7.8	Beschermd Wonen en Opvang	22
7.9	Aantal Wmo-gebruikers per voorziening	23
7.10	Financiën Wmo	25
8	Participatiewet	27
8.1	Statushouders	27
8.2	Vrijwilligerswerkbeleid	28
8.3	Schuldhelpverlening	28
8.4	Minimabeleid	29
8.5	Taalhuizen	31
8.6	Leerwerk omgeving	32
8.7	Inclusief werkgeverschap (en diversiteit)	36
8.8	Werkgeversdienstverlening	37
8.9	Begeleiding werkzoekenden	37
8.10	Begeleiding Participatie	39
8.11	Aantal gebruikers regelingen Participatiewet	43
8.12	Financiën Participatiewet	43

1. Inleiding

Voor u ligt de monitor Sociaal Domein over de afgelopen periode van 2020. Met deze monitor wordt zowel financiële als inhoudelijk informatie over het gemeentelijk sociaal domein gegeven. In de monitor vindt niet alleen een terugblik plaats, maar worden ook de recente ontwikkelingen gemeld. Tevens zijn op onderdelen prognoses toegevoegd.

De eerste monitor is op 9 september met de gemeenteraad besproken.

De raad heeft een aantal aanbevelingen gedaan.

1. Graag gegevens omtrent de mate van cliënttevredenheid toevoegen.
2. Meer (financiële) analyses per onderdeel.
3. Geef per onderdeel weer of er al dan niet bijsturing nodig is.
4. Doelen mogen meer aangescherpt, geconcretiseerd en verminderd worden.
5. Bij het maatschappelijk effect Participatie is actief meedoen in de samenleving niet alleen door te werken.

De tijd tussen de bespreking van de 1^e monitor en de samenstelling van de 2^e monitor is (te) kort geweest om veel verbeteringen door te voeren. De teksten zijn daar waar nodig geactualiseerd. Sommige doelen zijn geschrapt, dan wel geconcretiseerd. De aanwezige resultaten van cliënttevredenheidsonderzoeken zijn toegevoegd. Het maatschappelijk effect bij Participatie is aangepast.

Het per onderdeel analyseren en aangeven wat de financiële gevolgen zijn en de verzameling van goede indicatoren vraagt meer tijd. Hetzelfde geldt voor het aangeven of er al dan niet bijsturing nodig is. Op onderdelen is dit al wel aangegeven.

Het model is nagenoeg gelijk aan de vorige monitor. Wel zijn onderwerpen die qua informatie nauwelijks iets toevoegen, geschrapt. Ook is een samenvattende paragraaf met de belangrijkste ontwikkelingen en risico's toegevoegd.

Dit is de laatste monitor van dit jaar. De uiteindelijke jaaruitkomst wordt vermeld in de jaarrekening. Voorzien is dat in 2021 ook tweemaal een monitor zal verschijnen (voor- en najaar). De komende periode zullen we blijven werken aan de verdere ontwikkeling van de monitor. Uiteindelijk willen we het model laten aansluiten bij het integraal beleidsplan Sociaal Domein, welke in de loop van het volgend jaar zal verschijnen. Tot aan die tijd zullen we daar waar mogelijk verbeteringen aanbrengen. Graag blijven wij met u in gesprek over de ontwikkeling van de monitor. Ons voorstel is om na de totstandkoming van de tweede monitor die dan naar verwachting het integraal beleidsplan Sociaal Domein zal volgen, een evaluatie te houden.

2. Samenvatting belangrijkste ontwikkelingen en risico's

Basisondersteuning

Het aantal aanmeldingen is het afgelopen kwartaal niet afgenomen maar de wachtlijsten zijn wel grotendeels verdwenen. Dit heeft met name te maken met dat de maatschappelijk werkers en sociaal raadslieden thuis werken. Hierdoor is er minder tijd nodig voor het reizen naar klanten en het deelnemen aan fysieke overleggen.

Sociale Teams

Door Covid-19 werd gevreesd dat er, door minder zicht op volwassenen en gezinnen er meer crisissen dan gebruikelijk zouden ontstaan. Dit bleek niet het geval. Het aantal crisissen varieert van 1 tot 2 per week.

De wachttijden voor hulp bij Wmo en Jeugd zijn vanwege Covid-19 niet opgelopen. Huisbezoek vindt alleen indien noodzakelijk plaats en wordt vervangen door analyse via telefonisch contact, waarna hulp wordt ingezet. In zeldzame gevallen wordt ambtelijk verlengd.

Transformatie jeugdhulp

De afgelopen tijd zijn de activiteiten er met name op gericht om goede voorbeelden van gemeenten aan elkaar te verbinden. Voorbeelden daarvan zijn: een pilot gezinsverzorgende, maatregelen om vechtscheidingen tegen te gaan en een pilot begeleid kamerbewoning.

Ook benutten we de kennis en ervaring die in andere gemeenten is opgedaan om meer jeugdigen en ouders door algemene- en basisvoorzieningen ondersteuning en zorg te bieden bij hun hulpvraag in plaats van een individuele jeugdzorgvoorziening met indicatie te verstrekken. Deze ombuiging is één van onze beheersmaatregelen om de uitgaven in de jeugdzorg terug te dringen.

Het vraagt tijd om de veranderingen tot stand te brengen. Of de projecten een bijdrage leveren aan het realiseren van de transformatie is nu nog niet inzichtelijk.

Plan van aanpak jeugdhulp

Het aantal huisartsenverwijzingen naar specialistische jeugdhulp door de inzet van de Ondersteuners Jeugd en Gezin (OJG-ers) daalt.

Het blijkt dat ze een hoog percentage van de opvoed- en opgroevragen zelf oppakken en er geen doorverwijzing naar gespecialiseerde hulp nodig is. Dit percentage ligt op ongeveer 65%. Landelijk varieert dit percentage tussen de 40% en 70%.

Mantelzorg

Bij Mensenwerk Hogeland staan net als in het eerste kwartaal 924 mensen geregistreerd als mantelzorger. Tijdens deze corona periode is met al deze mantelzorgers contact opgenomen om te vragen naar de behoefte aan ondersteuning. Met de mantelzorgers die dit willen wordt contact gehouden.

Trapliften en hulpmiddelen

We ervaren een verzwaring in de hulpvraag. Dit resulteert in inzet van duurdere middelen. Dit heeft voornamelijk geen gevolgen voor de tarieven die wij betalen. De verschuiving in vraag zal mogelijk wel leiden tot het maken van nieuwe financiële afspraken voor de resterende looptijd van de overeenkomst. Ook zien we een toename in de verstrekking van trapliften als gevolg van het langer thuis wonen van mensen.

Werden er in 2017 nog 19 trapliften geplaatst, inmiddels (oktober 2020) zijn er 37 trapliften geplaatst voor een totaalbedrag van € 124.307. De verwachting is dat dit jaar het budget met €

220.000 opgehoogd moet worden. Nog onderzocht wordt of de stijging een structureel karakter heeft.

Beschermd Wonen

Op basis van de informatie van centrumgemeente Groningen wordt provinciaal over 2020 een overschot van € 5,5 miljoen verwacht. Het aandeel voor Het Hogeland bedraagt € 451.000. In de Najaarsnota wordt voorgesteld deze verwachte teruggave conform voorgaande jaren in te zetten als dekking voor de hogere kosten Jeugdzorg.

Statushouders

Er wordt gewerkt aan het behalen van de taakstelling. De taakstelling voor de eerste helft van 2020 was 15 personen. Daar kwam nog een achterstand van 14 personen uit 2019 bij. Het tweede deel van 2020 is de taakstelling is 18 personen. De totale taakstelling voor 2020 bestaat dus uit 47 personen. In totaal zijn hier 30 personen van gehuisvest. Daarbij is de gemeente afhankelijk van voldoende statushouders die aan de gemeente worden gekoppeld en van voldoende woningen die door corporaties aangeboden worden.

In verband met het Corona virus is huisvesten lastiger door minder fysiek contact en regelmatige oponthoud bij het COA. De woningcorporaties kunnen onvoldoende voorzien in onze behoefte om gezinnen te plaatsen. Er is vooral vraag naar ruime eengezinswoningen, terwijl veelal kleinere woningen en seniorenwoningen beschikbaar zijn. Met de signalen die wij nu ontvangen, dat het aantal koppelingen voor 2021 verdubbeld gaan worden, zien wij een groot probleem ontstaan. Hierover onderhouden we nauw contact met de provincie als toezichthouder.

Omzet Werkplein Ability (Industrie en Diensten)

De prognose voor het resultaat aan het einde van het jaar laat zien dat we rekening moeten houden met een nadeel van € 761.724. Een aantal opdrachtgevers hebben dit jaar beduidend minder afgenomen. Deels wordt dit veroorzaakt door de coronaperiode, deels door de terugloop in aantallen wsw-ers. Deze worden vervangen door medewerkers uit andere doelgroepen (beschut werk, reïntegratiebanen). Een eerste voorzichtige conclusie is dat de productiviteit omlaag gaat.

Het Rijk heeft 90 miljoen euro beschikbaar gesteld (septembercirculaire) voor de compensatie van misgelopen omzet van sociale werkbedrijven voor de maanden maart, april en mei.

Omwille van de eenvoud bepaalt het aantal Standaard Eenheden (SE wsw) per gemeente de verdeling van de middelen. Er wordt dus geen rekening gehouden met de werkelijke opgelopen tekorten bij de bedrijven. Inmiddels hebben wij € 617.499 ontvangen.

Omzet Groen extern

De verwachting is dat van de geraamde € 700.000 aan externe omzet er € 291.000 gerealiseerd gaat worden. Een nadeel van € 409.000.

De oorzaak van de dalende omzet komt door de integratie van de sector Groen van Ability bij Beheer en Onderhoud van de gemeente. De integratie is mede nodig omdat het aantal WsW- medewerkers afneemt en de vergrijzing merkbaar zijn in de uitvoering. Vanaf 2019 zijn een aantal ervaren WsW- medewerkers uit dienst gegaan, overgeplaatst of maken gebruik van een seniorenregeling (tussen 10.000 en 12.500 uur op jaarbasis). Deze medewerkers speelden een belangrijke rol in de uitvoering van de werkzaamheden voor derden (o.a. specialistische hovenierswerkzaamheden) en hiervoor is onvoldoende vervanging/aanvulling vanuit de nieuwe doelgroepen (beschut werk/afsprakbanen). Een deel van de externe omzet heeft plaats gemaakt door medewerkers in te zetten voor eigen gemeentelijke 'groen'-werkzaamheden.

Steunmaatregel corona TOZO

Per 1 september zijn 1.018 aanvragen gedaan in het kader van de TOZO-regeling. Inmiddels is € 4.420.087 uitgekeerd.

Voornaamste financiële ontwikkelingen

In deze monitor staan een aantal financieel significante ontwikkeling toegelicht die eveneens in de Najaarsnota zijn opgenomen. Op het onderdeel WMO Hulp bij het Huishouden en WMO Begeleiding wordt een nadeel gerapporteerd van € 985.000. Dit betreft voornamelijk Hulp bij het Huishouden (€ 721.000) waarover in de vorige monitor uitgebreid informatie is opgenomen.

Voor het onderdeel jeugd wordt in deze monitor een prognose afgegeven voor het jaar 2020. Met ongeveer 17,5 miljoen aan verwachte kosten is er een overschrijding t.o.v. de actuele begroting van 3,1 miljoen. De overschrijding wordt voor een groot deel verklaard door hogere uitgaven verblijf zoals ook al gemeld in de voorjaarsnota en vorige monitor. Daarnaast zijn diverse kleinere ontwikkelingen die leiden tot hogere kosten jeugdzorg.

Naast de twee tegenvallers op het gebied van Jeugd en WMO is er voor het onderdeel Participatie (onderdeel inkomensregelingen) een voordeel te rapporteren. De rijksbijdrage valt € 565.000 hogere uit op grond van de definitieve beschikking van de Gebundelde Uitkering (BUIG). Naast een aantal andere bijstellingen is er per saldo sprake van een voordeel van € 402.0000.

3. Basisondersteuning

De basisondersteuning (maatschappelijk- en welzijnswerk, jongerenwerk en onafhankelijke cliëntondersteuning) wordt in onze gemeente ingekocht bij verschillende organisaties zoals o.a. de GGD, Verslavingszorg Noord-Nederland en Mensenwerk Hogeland (MH). Deze organisaties werken samen met de sociale teams en het onderwijs. Deze organisaties bieden voorlichting en ondersteuning die voor alle inwoners toegankelijk is.

Doel

- Erger voorkomen door vroegtijdig te signaleren en laagdrempelige ondersteuning te bieden.

In maart 2020 is de 'face-to-face dienstverlening' van Mensenwerk Hogeland grotendeels veranderd in dienstverlening via de telefoon en beeldverbinding. In samenwerking met onder andere de gemeente zijn de inwoners hierover geïnformeerd via lokale kranten, webpagina's en sociale media. Als het nodig was, zijn medewerkers op huisbezoek geweest en erop afgegaan met in achtneming van alle voorzorgsmaatregelen. Zo hebben de buurtwerkers/jeugd op straat contact gehouden met kinderen en jongeren. Hierover werd regelmatig gerapporteerd aan de ambtenaren van Openbare Orde en Veiligheid en er was afstemming met de politie (wijkagenten). Het blijkt dat met deze outreachende werkwijze andere jongeren worden bereikt dan de jongeren die de jeugdsozen bezoeken. De werkwijze heeft ertoe bijgedragen dat jongeren meer aansluiting hebben gekregen met de initiatieven in de dorpen.

Mensenwerk Hogeland blijft actief zoeken naar collectieve antwoorden op individuele problematiek. In het kader van de transitie van de jeugdzorg is dit een belangrijk uitgangspunt. Het is daarom jammer dat de volgende collectieve activiteiten in het tweede kwartaal stil kwamen te liggen;

- De seniorenvoorlichting; Dit heeft te maken met de kwetsbare doelgroep (75+), maar ook de vrijwilligers behoren vaak tot de groep die kwetsbaar is voor het virus. Inmiddels wordt de ondersteuning zoveel mogelijk telefonisch voortgezet.
- Kleinschalige respijtzorg; de zogenaamde thuiskamers in Den Andel, Ulrum, Winsum en Uithuizermeeden zijn stil gelegd. Met deze thuiskamers wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan kwetsbare inwoners en senioren om zo lang mogelijk, in welzijn en met hun eigen netwerk, in hun eigen leefomgeving te kunnen blijven wonen.
- Weerbaarheid- en sociale vaardigheidstrainingen; in het eerste kwartaal 2020 is op diverse locaties gestart met circa 70 kinderen en aan het eind zijn alle trainingen stil gelegd. Zonder corona zouden er drie keer per jaar weerbaarheidstrainingen starten.
- Babycafé; Ook het babycafé heeft, in verband met corona, de afgelopen periode stilgelegen.
- Jonge mantelzorgweekend; Het geplande weekend weg met een groep jonge mantelzorgers is geannuleerd.

Wachtlijst

Het aantal aanmeldingen is het afgelopen kwartaal niet afgenomen maar de wachtlijsten zijn wel grotendeels verdwenen. Dit heeft met name te maken met dat de maatschappelijk werkers en sociaal raadslieden thuis werken. Hierdoor is er minder tijd nodig voor het reizen naar klanten en het deelnemen aan fysieke overleggen. Op de wachtlijst van Mensenwerk Hogeland stonden op 30 juni 16 personen. Dit is ontstaan door het vertrek en het werven van een nieuwe buurtmaatschappelijk werker. Het beeld van het aantal aanmeldingen is vergelijkbaar met het eerste kwartaal. Er staan geen crisissen op de wachtlijst. Bij een aanmelding en intake worden inwoners geactiveerd zelf de eerste stappen te zetten. Over de wachtlijst wordt de gemeente wekelijks geïnformeerd.

Individuele hulpverlening

In het tweede kwartaal zijn er 102 nieuwe trajecten opgestart met individuele klanten. Dat is in lijn met het gemiddelde over de laatste kwartalen (is circa 100 nieuwe trajecten per kwartaal). De lopende caseload is 153 klanten. Daarmee is de werkdruk voor de buurtmaatschappelijk werkers vergelijkbaar met voorgaande kwartalen. Door het thuiswerken wordt de werkdruk over het algemeen wel als lager ervaren. Er zijn 81 contacten afgesloten

Leun en steun contacten

Er zijn in het tweede kwartaal 22 'leun en steun' contacten opgestart en er zijn ook 22 contacten afgesloten. Met deze cliënten wordt een 'laagfrequent contact gehouden'. Het betreft hier inwoners die vaker een beroep doen op de ondersteuning van Mensenwerk Hogeland. Volledige zelfredzaamheid is bij deze cliënten niet altijd haalbaar.

Info en advies

Er zijn 498 vragen voor advies binnen gekomen. De vragen hadden betrekking op; ondersteuning bij het invullen van formulieren, op weg helpen bij het zoeken naar de juiste ondersteuning, studiefinanciering en middelengebruik. Verder houden we hier ook de vragen bij die jongeren bijvoorbeeld aan een buurtwerker stellen bij het werken op straat. Dit kunnen bijvoorbeeld vragen zijn over studiefinanciering of middelengebruik. Het aantal vragen is in dit tweede kwartaal fors toegenomen (118 in kwartaal 1). De oorzaak hiervan is ook gelegen in het beter registreren van de vragen die nu vooral telefonisch en via social media binnenkomen.

Kwaitwel (digitale preventie voor jongeren)

Op deze site kunnen jongeren (en hun ouders) informatie vinden over diverse onderwerpen. In het tweede kwartaal is de pagina door 490 personen bezocht die ook daadwerkelijk informatie hebben opgezocht; (zijn gemiddeld ongeveer vijf minuten op de website geweest). De meeste bezoekers zochten informatie over wat je als jongere mag op welke leeftijd. Ook werd er gezocht op informatie over corona, seksualiteit en drugs. Het aantal bezoekers is behoorlijk hoger dan vorig kwartaal (was 350 bezoekers).

Problematiek

Financiën is wederom de problematiek die het vaakst voorkomt in de casussen, gevolgd door huiselijke relaties waaronder echtscheidingsproblematiek en geestelijke gezondheid.

Het buurtmaatschappelijk werk heeft in dit kwartaal wederom veel zware casussen binnen gekregen (30,2%). Het is wel een lichte daling ten opzichte van vorige kwartaal (33,2%). Hier is niet direct een verklaring voor. De zware casussen hebben veelal te maken met de zorgroutes van huislijk geweld die via Veilig Thuis bij het maatschappelijk werk terecht komen.

De klanten van Mensenwerk Hogeland vallen voor een groot deel in de leeftijdscategorie van 21 t/m 60 jaar.

4. Sociale Teams

Doelen

- Maatwerk leveren dwars door afzonderlijke wetgevingen heen en inzetten op wat een inwoner daadwerkelijk nodig heeft.
- Eén gezin, één plan, één regisseur.

De sociale teams zijn bestendigd en er wordt integraal gewerkt daar waar nodig, dat wil zeggen daar waar de problematiek domein overstijgend is. Het integraal werken blijft via structureel georganiseerd integraal overleg onder de aandacht en gestimuleerd. Wmo en Jeugd gaan zich in de toekomst nog sterker richten op het bestendigen van de samenwerking met Participatie.

Er wordt systeemgericht gewerkt, wat betekent dat er naar het hele gezin wordt gekeken en dat hulp wordt ingezet op meerdere terreinen (bijvoorbeeld vanuit de Jeugdwet, de Wmo en de Participatiewet).

De samenwerking met Mensenwerk, Elker, GGD en andere partners is over het algemeen goed en blijft onder de aandacht via structurele evaluaties, waarin waar nodig verbeterpunten worden afgesproken.

De samenwerking bij ingewikkelde multi complexe problematiek resulteert soms in vragen over de privacy. De grondslagen met betrekking tot privacy vanuit de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet zijn hierin leidend.

De sociale teams werken op basis van de benaderingswijze van De Nieuwe Route, waarbij het eigenaarschap waar mogelijk belegd is bij de inwoner en zijn/haar netwerk.

Door Covid-19 werd gevreesd dat er, door minder zicht op volwassenen en gezinnen er meer crisissen dan gebruikelijk zouden ontstaan. Dit bleek niet het geval. Het aantal crisissen varieert van 1 tot 2 per week.

Vanuit de casemanagers jeugd werd direct na de lockdown in maart een inventarisatie gemaakt van de risico-gezinnen. De scholen sloten toen en de verwachting was dat in deze gezinnen meer spanning zou ontstaan. Ouders werden daarnaast verzocht om thuis een grote rol te spelen in het onderwijs geven aan hun kinderen. Dat is niet voor elke ouder mogelijk. Deze gezinnen kregen het aanbod hun kinderen onder schooltijd naar school of de kinderopvang te brengen. Hiervan is maximaal gebruik gemaakt en dit is goed verlopen. Van de 32 kinderen hebben er 28 gebruik gemaakt van de opvang in het (speciaal) basisonderwijs, kinderdagverblijf en het voortgezet onderwijs. De overige vier kinderen werden intensief gemonitord door de casemanagers Jeugd op welbevinden.

De wachttijden voor hulp bij Wmo en Jeugd zijn vanwege Covid-19 niet opgelopen. Huisbezoek vindt alleen indien noodzakelijk plaats en wordt vervangen door analyse via telefonisch contact, waarna hulp wordt ingezet. In zeldzame gevallen wordt ambtelijk verlengd.

5. Volksgezondheid

Doelen

- Gezonde inwoners in een gezonde leefomgeving.
- Gezond opgroeien in de gemeente Het Hogeland.
- Gezond meedoen in de gemeente Het Hogeland.
- Een optimale start van de eerste 1000 dagen van een kind.

Op 17 juni heeft de gemeenteraad ‘Gezond in Het Hogeland’, Lokaal positief gezondheidsbeleid 2020 – 2023 vastgelegd. Het uitgangspunt van ons beleid is positieve gezondheid. Voor 2021 worden er in overleg met onze samenwerkingspartners een aantal prioriteiten bepaald. Voor de financiering wordt gebruik gemaakt van de GIDS-middelen.

Inwoners en organisaties kunnen daarnaast een aanvraag doen voor de financiering van initiatieven die de gezondheidsverschillen verkleinen. Er zijn dit jaar aanvragen toegekend van bijvoorbeeld de Omroep het Hogeland die een televisieprogramma heeft gemaakt over gezonde leefstijl, beweegprojecten voor ouderen en projecten voor ontmoeting van bepaalde groepen.

Tenslotte loopt het project Kansrijke start, waarin ingezet wordt op de eerste 1000-dagen van een kind. Dit is een samenwerking tussen professionals in de geboortezorg en welzijn en zorg voor ouders en jongere kinderen, zoals kraamzorg, verloskundigen, jeugdgezondheidszorg, sociale teams, maatschappelijk werk en VNN.

Met het programma Kansrijke Start willen we (aanstaande) kwetsbare ouders helpen zodat hun kinderen zo gezond mogelijk hun leven starten. De eerste 1000 dagen van het kind zijn hierbij van doorslaggevend belang. Kansrijke Start richt zich op de zorg en ondersteuning aan kwetsbare gezinnen in deze periode.

Om meer kinderen een gezonde, veilige en kansrijke start te geven, willen wij dat:

1. Meer kwetsbare ouders goed voorbereid met hun zwangerschap starten.
2. Minder ongeplande en onbedoelde zwangerschappen in kwetsbare gezinnen voorkomen.
3. Betere signalering van problemen (ook niet-medische) bij (aanstaande) kwetsbare gezinnen.
4. Meer aanstaande kwetsbare ouders eerder de juiste hulp krijgen.
5. Meer kwetsbare ouders toegerust zijn voor het ouderschap en de opvoeding.
6. Minder baby's en jonge kinderen uit huis of onder toezicht worden geplaatst.

Hulp voor kwetsbare gezinnen

Om meer kinderen een kansrijke start te geven, willen we voor, tijdens en na de zwangerschap hulp bieden aan kwetsbare gezinnen.

- **Voor de zwangerschap: kwetsbare ouders met een kinderwens ondersteunen**
Bijvoorbeeld door kwetsbare ouders met professionals uit onder meer de jeugdgezondheidszorg te laten praten over hun eventuele kinderwens.
- **Tijdens de zwangerschap: sneller hulp bieden aan kwetsbare gezinnen**
Een arts kan bijvoorbeeld tijdig signalen van kwetsbaarheid opvangen om ervoor te zorgen dat de juiste zorg en ondersteuning wordt ingezet.

- **Na de geboorte: eerder de juiste hulp geven bij de opvoeding**
Bijvoorbeeld door groepsgesprekken. Voor zeer jonge ouders is er vaak ook praktische hulp nodig bij wonen, werk en opleiding.

6. Jeugd

Maatschappelijke effecten

Met onze inspanningen willen we het effect bereiken waarbij de jeugdhulp de kwaliteit van zorg voor onze inwoners blijft garanderen om zo de transformatiedoelstellingen (de doelstellingen uit de Jeugdwet) te realiseren. Daarbij wordt de jeugdhulp efficiënter en goedkoper georganiseerd.

Klanttevredenheid

Voor de uitvoering van de jeugdwet door de Sociale teams is nog geen klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Het Sociaal Team wil wel meer zicht op de klanttevredenheid en is daarom in voorbereiding om op korte termijn met 'aftersales' te gaan werken en een format voor klanttevredenheidsonderzoek te ontwerpen.

6.1. Peuteropvang en VVE

Doelen

- Alle peuters (vanaf 2 jaar) in de gemeente Het Hogeland kunnen een voorschoolse voorziening bezoeken.

Dit doel wordt sinds 2019 bereikt.

Op basis van de Wet Harmonisatie Kinderopvang is de gemeente verantwoordelijk voor het (financieel) bereikbaar maken van peuteropvang voor kinderen van ouders die niet in aanmerking komen voor de Kinderopvangtoeslag van de belastingdienst. In de tweede helft van 2019 heeft het college een nieuwe regeling peuteropvang en Voor- en Vroegschoolse Educatie vastgesteld. Met ingang van deze nieuwe regelingen kunnen alle kinderen vanaf 2 jaar gebruik maken van de peuteropvang. Kinderopvang aanbieders worden gesubsidieerd voor het aanbod voor peuters van ouders die niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag.

Daarnaast kunnen kinderen met een taalachterstand vanaf 2,5 jaar aanvullend op de peuteropvang deelnemen aan een educatief programma, de voorschoolse educatie.

- Zoveel mogelijk kinderen met een taal- of ontwikkelingsachterstand (doelgroepkinderen VVE) laten deelnemen aan VVE-educatie. Het streven is naar meer dan 90%.

Dit doel is deels behaald.

In opdracht van de gemeente spannen de GGD en voorschoolse voorzieningen zich gezamenlijk in om zoveel mogelijk doelgroepkinderen van een VVE-educatie aanbod te voorzien. Volgens de cijfers van de GGD hadden op peildatum 1 oktober 2020 154 kinderen een VVE-indicatie. Op diezelfde peildatum bezoeken 110 kinderen de Voorschoolse Educatie. Dit betekent dat 71% van de geïndiceerde kinderen deelneemt aan VVE-educatie. Dit percentage geeft echter een onvolledig beeld van het totale bereik en non- bereik van doelgroepkinderen.

Naast de 110 kinderen die in de periode van 1 januari tot 1 oktober 2020 gebruik maken van de VVE is er ook een aantal doelgroepkinderen dat geïndiceerd is en naar verwachting zal instromen in de VVE, maar nog niet is aangemeld en/ of niet is gestart bij een VVE-aanbieder (bijvoorbeeld omdat het kind nog 2,5 jaar oud moet worden). Op 1 oktober 2020 betrof dit 42 kinderen. Slechts ongeveer 1% van de ouders van de tot 1 oktober 2020 geïndiceerde kinderen heeft bij de GGD aangegeven dat zij geen gebruik willen maken van de VVE-educatie. Naast het aantal door de GGD VVE-geïndiceerde kinderen, zijn er kinderen met een risico op een taal- of ontwikkelachterstand die geheel buiten beeld blijven in de voorschoolse periode, doordat zij niet of slechts een enkele keer gezien worden

op het consultatiebureau en geen voorschoolse voorziening bezoeken. De groep niet bereikte doelgroep kinderen wordt doorgaans pas (weer) zichtbaar op basisschool leeftijd. Vanaf de laatste helft van 2020 wordt de VVE-monitor gevuld en operationeel gemaakt om per 2021 meer zicht te krijgen op het bereik en non-bereik van VVE-doelgroep kinderen.

- Een voorschools aanbod van hoge kwaliteit aanbieden.
Dit doel is deels behaald

Per 2019 is het kwaliteitskader VVE 2019 DAL en Het Hogeland' in werking getreden. Dit kwaliteitskader beschrijft welke kwaliteitseisen aan de voorschoolse educatie worden gesteld en hoe de kwaliteit in de vroegschool gecontinueerd wordt.

Met dit kwaliteitskader wordt een impuls geven aan de kwaliteit van de voor- en voorschoolse educatie in de regio en zijn de afspraken hierover met uitvoerende partijen vastgelegd. Met een aantal afspraken wordt geanticipeerd op de aangescherpte eisen van het Rijk die de komende jaren in werking treden, zoals de inzet van een HBO-coach en het monitoren van resultaatafspraken. Per augustus 2020 voldoet iedere VVE-aanbieder aan de verhoogde urennorm van 960 uur VVE in 1,5 jaar. De uren norm voor de inzet van de Hbo'er in de VVE dient uiterlijk in 2022 behaald te worden. Het streven is dat alle VVE-aanbieders al eerder aan deze urennorm voldoen. Enkele aanbieders voldoen hier op dit moment al aan, anderen bereiden zich hierop voor.

De werkwijze voor het meten van VVE-resultaten is na de zomervakantie in 2020 uitgerold. Eind oktober 2020 worden de eerste resultaatmetingen aangeleverd. De uitvoering van het kwaliteitskader wordt geëvalueerd doormiddel van de LEA overleggen en werkgroep overleggen. Daarnaast wordt via de VVE-kwaliteitssubsidie aanvragen gemonitord waar de aanbieders zich bevinden op het gebied van kwaliteitsontwikkeling. Vanwege Covid-19 heeft er dit jaar nog geen LEA-overleg plaatsgevonden. Het volgende overleg vindt plaats in november. Deze evaluatie zal zich voornamelijk richten op het resultaatafspraken traject.

- Een intensieve samenwerking tussen voorschoolse voorzieningen en basisscholen tot stand brengen en behouden met als doel een doorgaande lijn en waar mogelijk vergaande integratie van voorzieningen in kind centra.
Dit doel is deels behaald.

Het verbeteren en intensiveren van de samenwerking tussen de voorschoolse voorzieningen en de basisscholen maakt onderdeel uit van het kwaliteitskader VVE. Alle voorschoolse voorzieningen dragen zorg voor een warme overdracht naar de basisschool middels het daarvoor ontwikkelde overdrachtsformulier en overleg met de basisschool.

Voorschoolse voorzieningen met VVE-kwaliteit en basisscholen die samenwerken in een kind centrum, werken aan het vormgeven van:

- een gezamenlijke pedagogisch en educatief beleid;
- een doorgaande ontwikkellijn voor VVE;
- afstemming op de methode of methodiek die gebruikt wordt voor VVE;
- afstemming over het genormeerd kindvolgsysteem dat gebruikt wordt;
- afspraken over het volgen van de ontwikkeling van kinderen;
- regelmatig contact tussen de pedagogisch medewerkers op de voorschoolse voorziening en de leerkrachten van de groep 1 en 2;
- een gezamenlijke zorgstructuur en warme overdracht voor kinderen met zorgvragen;
- een gezamenlijk ouderbeleidsplan met de school (en de BSO en/of andere partijen);
- een samenwerkingsovereenkomst

De mate van de huidige samenwerking tussen VVE-aanbieder en het onderwijs binnen een kind centrum verschilt per locatie. Met name het opstellen en uitvoeren van een gezamenlijk pedagogisch en educatief beleid en het ontwikkelen van een doorgaande ontwikkellijn van de voorschoolse naar de vroegschoolse periode zijn aandachtspunten in de doorontwikkeling van het beleid.

6.2. Transformatie jeugdhulp regio Groningen

De Groninger gemeenten werken samen om door middel van projecten de transformatie in de jeugdzorg te realiseren. Dit houdt onder meer in: meer gebruik maken van het eigen netwerk/eigen kracht, preventiever werken en een betere verbinding met het onderwijs.

De afgelopen tijd zijn de activiteiten er met name op gericht om goede voorbeelden van gemeenten aan elkaar te verbinden. Zo hebben wij contact gehad over een pilot gezinsverzorgende, maatregelen om vechtscheidingen tegen te gaan en om de pilot begeleid kamerbewoning te starten. Bij deze laatste pilot maken we gebruik van een regionaal gecontracteerde projectleider, die in meerdere Groninger gemeenten een soortgelijke pilot op zet. Ook benutten we de kennis en ervaring die in andere gemeenten is opgedaan om meer jeugdigen en ouders door algemene- en basisvoorzieningen ondersteuning en zorg te bieden bij hun hulpvraag in plaats van een individuele jeugdzorgvoorziening met indicatie te verstrekken. Deze ombuiging is één van onze beheersmaatregelen om de uitgaven in de jeugdzorg terug te dringen. Het vraagt tijd om de veranderingen tot stand te brengen. Of de projecten een bijdrage leveren aan het realiseren van de transformatie is nu nog niet inzichtelijk.

In ons eigen lokale plan van aanpak (zie 6.3) maken wij de verbinding met de transformatie op regionaal niveau.

6.3. Plan van Aanpak Jeugdhulp

In het Plan van Aanpak zijn verschillende doelen benoemd, waarvan de stand van zaken per doel hieronder wordt beschreven.

Doel

- Het verminderen van huisartsenverwijzingen naar specialistische jeugdhulp.

Eind 2017 zijn de eerste Ondersteuners Jeugd en Gezin (OJG-ers) gestart in enkele huisartsenpraktijken om laagdrempelige opvoed- en opgroei-ondersteuning te bieden. De positieve resultaten zijn aanleiding geweest om het aantal OJG-ers verder uit te breiden. Hiervoor is dit jaar een aanbesteding gestart. Molendrift in samenwerking met Accare heeft de opdracht gegund gekregen. Het resultaat van de aanbesteding is dat begin december 2020 er bij 12 van de 15 huisartsenpraktijken in onze gemeente een OJG'er gestart zal zijn. Het aantal uren dat een OJG'er aansluit bij een praktijk is afhankelijk van het aantal patiënten en varieert van 2 tot 8 uur per week per praktijk.

Uit de resultaten van de huidige OJG'ers blijkt dat ze een hoog percentage van de opvoed- en opgroeivragen zelf oppakken en er geen doorverwijzing naar gespecialiseerde hulp nodig is. Dit percentage ligt op ongeveer 65%. Landelijk varieert dit percentage tussen de 40% en 70%.

Doel

- Aanvullende preventieve activiteiten, tegengaan gevolgen complexe echtscheidingen, en onderwijszorgarrangementen ontwikkelen, met als doel snellere signalering en waar mogelijk afschalen van jeugdhulpproblematiek.

Op het gebied van preventie is met Humanitas een overeenkomst afgesloten om vormen van Gezinsbegeleiding door vrijwilligers in te zetten. De coördinator is afgelopen oktober gestart.

In het afgelopen halfjaar zijn er stappen gezet in de planvorming voor het vraagstuk (v)chtscheidingen, een belangrijke oorzaak voor de toename van de jeugdhulp. Er is door ons gesproken met diverse partijen over het inrichten van passende dienstverlening. Wij volgen hierbij de ontwikkelingen van het landelijk initiatief van 'Scheiden zonder Schade'. Onze verwachting is dat wij medio 2021 een besluit kunnen nemen over de ondersteuning voor ouders, kinderen en jongeren bij (v)chtscheiding.

Het ontwikkelen van onderwijs-zorgarrangementen is gekoppeld aan de beheersmaatregel slimmer organiseren van jeugdhulp in het onderwijs. De planvorming is in volle gang, en besluitvorming wordt verwacht in het eerste kwartaal van 2021.

Doel

- Vergroten lokaal aanbod gezinsgetrouwe opvoedsituaties om jongeren zo thuis nabij mogelijk te laten opgroeien.

Het aanbod aan gezinshuizen in onze gemeente en de sterke groei van de kosten voor residentiële zorg vragen om een nadere analyse en verder onderzoek. Dit wordt voor het einde van het jaar afgerond. Op basis daarvan nemen we een besluit of uitbreiding van het aanbod aan gezinshuizen nodig is.

Doel

- Jongeren met lichte begeleiding naar zelfredzaamheid een mogelijkheid bieden zich te vestigen in onze gemeente.

Er is een pilot kamertraining/training zelfstandig wonen in voorbereiding. We streven naar startdatum 1 januari 2021. We starten de pilot in aanvang voor zes jongeren. De pilot wordt opgezet in samenwerking met de Transformatieagenda Jeugd van de Groninger gemeenten. Ook in andere gemeenten starten pilots.

6.4. Spoed voor Jeugd

Doel

- Er is een afname in het aantal crisissen.

Op 1 juli is een nieuwe aanpak van de crisisinterventie voor de jeugdzorg van start gegaan. Deze nieuwe aanpak is tot stand gekomen door een samenwerking tussen de Groninger Gemeenten, de RIGG en een aantal zorgaanbieders. Een belangrijk onderdeel van deze nieuwe opzet is het leren over hoe crisissen zijn ontstaan en hoe we verbeteringen aan kunnen brengen in de volle breedte van de jeugdhulp om het aantal crisissen af te laten nemen. Zowel op het niveau van de uitvoering als van het beleid zijn wij als gemeente betrokken bij de implementatie van deze nieuwe werkwijze. De eerste evaluatie van deze werkwijze wordt eind oktober opgeleverd.

6.5. Samenwerking met de Raad voor de Kinderbescherming

Doel

- In een samenwerkingsprotocol is de samenwerking tussen de Groninger gemeenten en de Raad voor de Kinderbescherming geborgd.

In het samenwerkingsprotocol zijn de afspraken tussen de Groninger gemeenten en de Raad voor de Kinderbescherming vastgelegd, omdat er in gezamenlijkheid voor gezorgd moet worden dat er duidelijkheid is wanneer en op welke wijze kinderen bij de Raad moeten worden gemeld. Daarnaast is het doel, de reikwijdte en de werkwijze van de Raad beschreven.

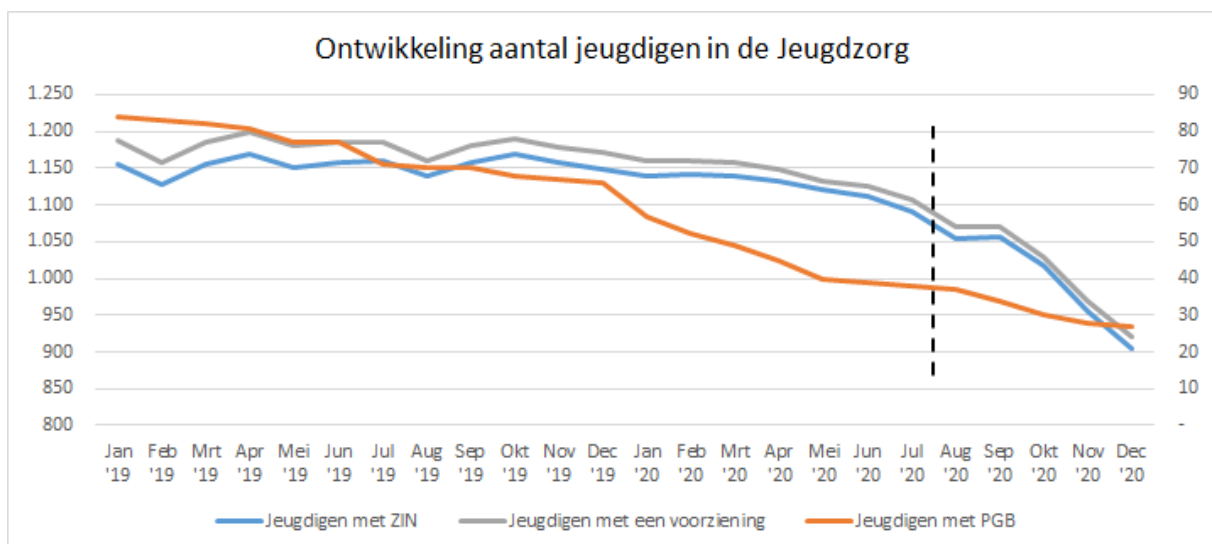
Bij de overgang van vrijwillige jeugdhulp naar gedwongen jeugdhulp ontmoeten de gemeenten en de Raad voor de Kinderbescherming elkaar. De Raad is voor de gemeenten beschikbaar voor advies over de vraag of een gedwongen kader overwogen dient te worden ofwel dat een verzoek tot raadsonderzoek ingediend kan worden. Zowel gemeenten als de Raad voor de Kinderbescherming zoeken in casuïstiek en beleid steeds het overleg en de dialoog. Ter bevordering van het overleg en de dialoog is de wijze van samenwerking nader vastgelegd in een richtinggevend protocol.

Er wordt nu gewerkt aan een nieuw samenwerkingsprotocol voor de jaren 2021- 2024. Deze nieuwe afspraken zijn erop gericht om zoveel mogelijk noodzakelijke jeugdhulp in het vrijwillig kader in te zetten. Daarnaast zullen waarschijnlijk afspraken worden opgenomen over het beter betrekken van ouders en jongeren bij een eventuele melding bij de raad.

6.6. Aantal Jeugdhulpgebruikers per voorziening

De ontwikkeling van het aantal kinderen met een maatwerkvoorziening 2019-2020 staat weergegeven in onderstaande grafiek. Over 2020 is een er lichte daling waarneembaar van het aantal jeugdigen op basis van de geregistreerde voorzieningen. Het aantal jeugdigen met een maatwerkvoorziening was augustus 2019 nog 1.161 en is in augustus 2020 gedaald naar 1.071.

Het administratieve proces van het verwerken van indicaties die niet via het sociale team van Het Hogeland lopen kent een zogeheten na-ijl in de registratie van de voorzieningen. De gegevens tot de stippellijn is naar verwachting compleet. De ontwikkeling van de aantallen rechts van de stippellijn kunnen geen conclusies worden verbonden. Herindicaties en nieuwe instroom kunnen er voor zorgen dat deze aantallen hoger worden.

Linker-as

De grijze lijn toont het aantal unieke jeugdigen dat een maatwerkvoorziening heeft.

De lichtblauwe lijn toont het aantal unieke jeugdigen dat een maatwerkvoorziening ZIN heeft.

Rechter-as

De oranje lijn toon het aantal unieke jeugdigen dat een maatwerkvoorziening PGB heeft.

Het verschil tussen de licht blauwe lijn en de grijze lijn neemt af. Dit betekent dat het aantal jeugdigen dat zowel zorg via een maatwerkvoorziening ZIN als PGB ontvangt afneemt.

6.7. Financiën Jeugdhulp

Prognose uitgaven 2020

Ondanks de daling van het aantal jeugdigen met een maatwerkvoorziening is in 2020 een stijging van de uitgaven zichtbaar. In onderstaande tabel staat de realisatie van 2019 en de prognose van 2020 weergegeven.

Onderdelen	2019	2020	Verskil
	Realisatie	Prognose	
Ambulant - begeleiding	4.125.096	4.186.680	61.584
Ambulant - behandeling	3.161.763	2.892.960	-268.803
Crisis	421.526	342.000	-79.526
Dagbesteding / dagbehandeling	1.081.092	1.060.000	-21.092
Intensief ambulant	193.983	295.000	101.017
Jeugdbescherming	592.428	814.000	221.572
Logeren / Respijtzorg	443.548	486.000	42.452
Niet-gecontracteerde zorg	133.391	101.000	-32.391
Overig	136.122	126.000	-10.122
Specifieke doelgroepen	778.790	1.086.000	307.210
Verblijf	2.197.360	3.600.000	1.402.640
Verblijf (pleegzorg)	790.680	828.000	37.320
Nacalculatie tarief (Loon-Prijs-index)	282.458	300.000	17.542
Solidaire en gezamenlijke kosten	813.867	935.348	121.481
Omzetcompensatie (COVID-19)		75.000	75.000
PGB-uitgaven	730.077	450.000	-280.077
Eindtotaal	15.882.182	17.577.988	1.695.806

De voornaamste oorzaak van de stijging in de uitgaven kan worden teruggevonden in de uitgaven voor verblijf. In dit productcategorie zitten relatief weinig jongeren maar zijn de kosten per jeugdige erg hoog. Een kleine stijging in het aantal jeugdigen zorgt voor een significante stijging van de uitgaven. Naast de productcategorie 'Verblijf' hebben de productcategorieën 'Ambulant – begeleiding' en 'Ambulant – behandeling' een groot aandeel in de totale uitgaven Jeugdzorg. Voor 'Ambulant – behandeling' wordt op grond van de cijfers een lichte daling verwacht in de uitgaven.

De gevolgen van COVID-19 op de cijfers van jeugdzorg is nog ongewis. Op dit moment zijn er aan de cijfers nog geen trends en andere ontwikkelingen af te leiden.

Conform de richtlijnen van het Rijk worden de jeugdhulpaanbieders gecompenseerd voor gederfde omzet die vanwege de ingestelde RIVM-maatregelen niet geleverd kon worden. De afwikkeling van deze verzoeken worden gedaan door de RIGG. Door het missen van deze omzet zijn er enkele

leemtes ontstaan in de dataset. Deze leemtes hebben mogelijk invloed op de betrouwbaarheid van de prognose.

7. Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Maatschappelijke effecten

Het maatschappelijk doel van de Wmo is 'meedoen'. De Wmo moet ervoor zorgen dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en kunnen meedoen in de samenleving. Al of niet geholpen door vrienden, familie of bekenden. Als dat niet lukt, biedt de gemeente ondersteuning.

Klanttevredenheid

Voor de Wmo is in de periode april tot juni het jaarlijkse cliëntervaringsonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek ging over het jaar 2019.

In het cliëntervaringsonderzoek 2019 is gekozen om alleen de verplichte vragen aan te houden. Er zijn 1379 inwoners aangeschreven, waarvan 493 personen hebben gereageerd. Hiermee was er een respons van 36%. De grote meerderheid was tevreden over het contact met de gemeente. Er is een lichte stijging te zien. De tevredenheid over de snelheid van de geboden hulp ligt 8% lager dan vorig jaar. De bekendheid van de onafhankelijk cliëntondersteuner verdient opnieuw aandacht. Hoewel er een lichte stijging is in de vindbaarheid is nog steeds bij 1/3 van de respondenten onbekend. Op de tevredenheid van de kwaliteit en het effect van de ondersteuning is de tevredenheid gestegen.

De raad heeft de uitkomsten van dit cliëntervaringsonderzoek eind juni ontvangen.

7.1 Transformatie in de Wmo

Doel

- Erger voor komen door vroegtijdig signaleren en laagdrempelige ondersteuning te bieden Door Mensenwerk Hogeland zijn er in samenwerking met Mantelzorg NL en vrijwilligers Thuis kamers gerealiseerd in Den Andel, Uithuizermeeden, Ulrum en Winsum. Dit zijn laagdrempelige voorzieningen waar iedereen (dus zonder indicatie) terecht kan voor ontmoeting en dagbesteding. Dit kan gebruikt worden als vervangende zorg (respijtzorg) voor mantelzorg, maar de doelgroep is breder. Per locatie ziet het aanbod er anders uit, afhankelijk van het lokale aanbod en de behoefte. Sinds mei 2020 is er een coördinator informele zorg aangetrokken voor de Thuis kamers.

Ook is er een sociale kaart waarin de voorliggende voorzieningen en het hulpaanbod voor jeugd en Wmo in staan vermeld.

7.2 Dagbesteding en kortdurend verblijf

Doel

- Goede ondersteuning bieden aan onze inwoners in de vorm van dagbesteding en kortdurend verblijf.

Momenteel wordt binnen de Ommelander Samenwerking tot en met 2021 ondersteuning geboden aan inwoners. Contractmanagement en toezichthouders van de GGD zien toe op de kwaliteit van de ondersteuning. Voorbereiding op de aanbesteding voor de ondersteuning na 2021 zijn reeds opgestart, samen met de DAL-gemeenten

7.3 EHealth

Doel

- Bevorderen van leefbaarheid en vermindering zorgdruk.

Momenteel is een pilot van de Stamtafel in voorbereiding. De Stamtafel is in het voorjaar in de “lucht” gebracht maar nog niet voldoende benut en uitgerold. Tezamen met Izorgd proberen we dit najaar middels bijeenkomsten (indien mogelijk) verdere uitrol te bewerkstelligen. Daarnaast hopen we nog dit jaar met zowel het Martini Ziekenhuis als het UMCG te komen tot afspraken met betrekking tot de toepassing van e-voorzieningen in het ruraal gebied.

7.4 Mantelzorg

Doel

- We willen zoveel mogelijk voorkomen dat (jonge) mantelzorgers overbelast raken.

Het Steunpunt mantelzorg Het Hogeland heeft een belangrijke functie in de ondersteuning van onze mantelzorgers. In 2019 hebben we onze mantelzorgers zelf gevraagd hoe zij de dienstverlening ervaren. Deze uitkomst was positief.

Bij Mensenwerk Hogeland staan net als in het eerste kwartaal 924 mensen geregistreerd als mantelzorger. Tijdens deze corona periode is met al deze mantelzorgers contact opgenomen om te vragen naar de behoefte aan ondersteuning. Met de mantelzorgers die dit willen wordt contact gehouden.

Het actuele overzicht van het aantal geregistreerde mantelzorgers bij het Steunpunt is in november bekend. Dan is de jaarlijkse Dag van de mantelzorg. Dit jaar worden op die dag weer cadeaubonnen als blijk van waardering uitgereikt. Om daarvoor in aanmerking te komen is registratie bij het Steunpunt nodig.

7.5 Huishoudelijke Ondersteuning

Doel

- Continuïteit van de inzet van huishoudelijke ondersteuning.

Continuïteit van de inzet van huishoudelijke ondersteuning blijft een punt van aandacht. Ook de betaalbaarheid van deze voorziening. In diverse gemeenten worden daarom pogingen ondernomen om hierin oplossingen te vinden. Bijvoorbeeld door herindiceren (Oldambt) of de voorziening onder te brengen bij de Participatiewet en af te handelen via de bijzondere bijstand. Tezamen met de DAL-gemeenten volgen we de ontwikkelingen. Het kan goed zijn dat ook deze pogingen gestuit worden door uitspraken van de Centrale Raad van Beroep of het Rijk. Eerdere herzieningen, ook in de rechtsvoorgangers van onze gemeente, zijn teruggedraaid als gevolg van landelijke ontwikkelingen.

7.6 Hulpmiddelen en trapliften

We ervaren een verzwaring in de hulpvraag. Dit resulteert in inzet van duurdere middelen. Dit heeft vooralsnog geen gevolgen voor de tarieven die wij betalen. De verschuiving in vraag zal mogelijk wel leiden tot het maken van nieuwe financiële afspraken voor de resterende looptijd van de overeenkomst. Ook zien we een toename in de verstrekking van trapliften als gevolg van het langer thuis wonen van mensen.

Tot oktober zijn er 37 trapliften geplaatst voor een totaalbedrag van € 124.307

Aantal toegekende liften per jaar per soort			
Soort vz			
Jaar	tillift	traplift	Eindtotaal
2017		9	19
2018		6	22
2019		8	29
2020		5	37
Eindtotaal		28	107
peildatum: 19-10-2020			

Ten opzichte van 2017 zien we dit jaar, gebaseerd op de cijfers voor dit jaar tot ultimo oktober 2020, nu al een toename. De verwachting is dat er nog toekenningen zullen volgen. Mensen worden steeds ouder, krijgen meer beperkingen en geschikte, aangepaste woonruimte is nauwelijks beschikbaar. Door de toename van het aantal liften nemen ook de jaarlijkse onderhoudskosten toe.

De komende jaren zullen dit soort voorzieningen alleen maar meer gevraagd worden.

Het aantal tilliften (hulpmiddel bij wassen, kleden etc. van mensen die niet meer mobiel zijn) is tot vandaag iets lager dan voorgaande jaren maar het is niet onmogelijk dat dit aantal nog licht zal stijgen.

De vraag naar complexere, duurdere voorzieningen neemt toe, o.a. voor inwoners met obesitas (ander soort lift, scootmobiel, rolstoelen etc.). Ook zijn er, vaak duurdere, hulpmiddelen nodig die buiten het kernassortiment van RSR-revalidatieservice vallen en dus apart moeten worden aangeschaft.

We betalen RSR een vaste huurprijs per hulpmiddel. RSR heeft laten weten dit vanwege de toename van deze complexere, duurdere voorzieningen, ze niet meer uitkomen met de afgesproken vaste huurprijs per hulpmiddel en in gesprek willen met de gemeente. Er staan veel hulpmiddelen uit dus ook de onderhoudskosten stijgen.

Op dit moment staan er 145 liften uit.

Financiën

Vorig jaar bedroeg was het budget voor hulpmiddelen € 983.167. In de Najaarsnota 2019 is toen eenmalig een bedrag van € 135.000 bij geraamd. Uiteindelijk sloten we 2019 af met een relatief kleine overschrijding.

Dit jaar hebben we een budget van € 875.000 geraamd, dat zijn echter alleen al de kosten die we betalen aan RSR. Daarnaast geven we nog veel extra geld uit aan andere vormen van hulpmiddelen (waarvan het plaatsen van liften de grootste kostenpost is).

De verwachting is dat er dit jaar voor € 220.000 bij geraamd moet worden. Nog nader onderzocht wordt of de stijging inderdaad een structureel karakter heeft.

7.7 Publiek vervoer

Maatschappelijk effect

- Betere bereikbaarheid en instandhouding leefbaarheid voor de inwoners van Het Hogeland.

Doelen

- De verbetering van vervoer door het "verslimmen" van vervoerstromen
- Het bevorderen van de integratie van vervoerstromen
- Verbetering en behoud van vervoer in het ruraal (plattelands)gebied.

De gemeente Het Hogeland is actief in een aantal regionale en landelijke werkgroepen. Momenteel wordt gewerkt aan een landelijk opdrachtgeversplatform onder de vlag van GNMI/VNG waarin wij mede-aanjager zijn.

De integratie van vervoerstromen en het verslimmen van vervoer wordt gehinderd door COVID-19 en alle maatregelen die hieruit voortvloeien. Ook de MaaS-pilot is hierdoor vertraagd met enkele maanden.

7.8 Beschermd Wonen en Opvang

Doel

- Van Beschermd wonen naar wonen met begeleiding op maat.

Sinds 2015 werken we aan de decentralisatie en ambulantisering van Beschermd Wonen, samen met de 12 Groninger Gemeenten. De middelen voor Beschermd Wonen worden vanuit het Rijk in tien jaar naar de gemeenten gedecentraliseerd met ingang van 2021. Omdat we voorzien dat het landelijke verdeelmodel niet aansluit bij de historische situatie hebben we met de Groninger gemeenten een financieel verdeelmodel ontworpen dat wel aansluit.

We werken aan de decentralisatie van de indicatiestelling, inclusief het administratief proces en de monitoring ten behoeve van het financieel verdeelmodel. De decentralisatie gebeurt gefaseerd. De ene gemeente is er sneller klaar voor dan de andere. Gemeente Het Hogeland loopt samen met een aantal andere gemeenten voorop. De streefdatum om te starten met de decentrale indicatiestelling is 1 januari 2021. Hiervoor is een aantal Wmo-consulenten de afgelopen maanden ingewerkt. De haalbaarheid om daadwerkelijk decentraal te indiceren per ingang streefdatum is afhankelijk van een aantal technische uitvoeringsaspecten. De komende maanden zal dit duidelijk worden. De overige gemeenten hebben als streefdatum 1 juli 2022.

Met corporaties en aanbieders werken we de prestatieafspraken uit rondom het convenant uitstroom Beschermd Wonen en Opvang met het oog op zorgvuldige samenwerking bij uitstroom naar een zelfstandige woning. In september heeft er een dialoogsessie "Broos geluk" plaatsgevonden met als doel om de dialoog op gang te brengen tussen inwoners over het leven met een psychische kwetsbaarheid. Met de initiatiefnemers wordt nagedacht of dit een vervolg krijgt.

Bij de centrumgemeente is nagevraagd óf en in hoeverre het verkorten van de indicatieduur een toename van herinstromers veroorzaakt. Uit data-analyse blijkt dat hier geen verband tussen is. De indicatieduur is in de afgelopen jaren voor nieuwe instroom afgenomen. We hebben geen aanwijzing dat dit leidt tot een toename van het aantal herinstromers. Dit onderzoek is handmatig uitgevoerd en niet standaard opgenomen in de monitoring Beschermd wonen en Opvang. Op dit moment is er zowel vanuit de uitvoering als vanuit de data geen aanleiding om hier een structurele informatievoorziening voor te maken. Wanneer er signalen zijn dat hier wel aanleiding toe is, wordt dit ingebracht bij het programmateam Beschermd wonen en Opvang.

Op basis van de informatie van centrumgemeente Groningen wordt provinciaal over 2020 een overschot van € 5,5 miljoen verwacht. Het aandeel voor Het Hogeland bedraagt € 451.000. In de Najaarsnota wordt voorgesteld deze verwachte teruggave conform voorgaande jaren in te zetten als dekking voor de hogere kosten Jeugdzorg.

7.9 Aantal Wmo-gebruikers per voorziening

In deze monitor wordt qua aantallen en financiën ingegaan op de twee omvangrijkste onderdelen binnen de Wmo. Het betreft de hulp bij het Huishouden en de Wmo Begeleiding.

Wat betreft de Begeleiding en Hulp bij het Huishouden staan hieronder het aantal cliënten weergegeven per type maatwerkvoorziening.

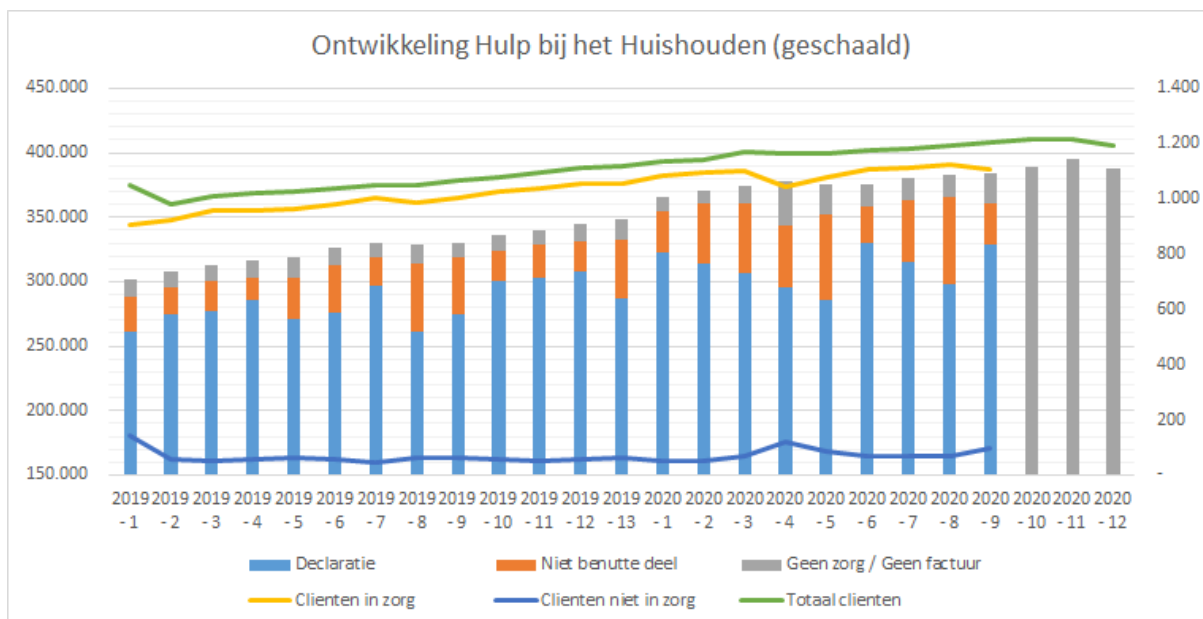
Cliënten	31-12-2019	31-3-2020	30-9-2020
Begeleiding (ZIN)	569	584	571
Begeleiding (PGB)	266	273	252
Begeleiding (ZIN + PGB)*	772	797	761
Hulp bij het Huishouden (ZIN)	1.100	1.152	1.187
Hulp bij het Huishouden (PGB)	94	89	85
Hulp bij het Huishouden (ZIN + PGB)	1.194	1.241	1.272

*) Doordat er cliënten Wmo-begeleiding zowel PGB als ZIN ontvangen is het totaal aantal unieke cliënten lager dan de som van de afzonderlijke regels.

Aan de hand van twee peildata kan de dynamiek en ontwikkelingen binnen de Wmo onvoldoende worden beoordeeld. Daarvoor is andere data nodig. In de volgende paragrafen wordt deze informatie grafisch weergegeven.

Hulp bij het Huishouden

In onderstaande grafiek staan de ontwikkeling van het aantal cliënten gecombineerd met de financiën op basis van de registraties in de gemeentelijke systemen. De grafiek toont geen prognose.

Zoals gerapporteerd in de vorige monitor neemt het aantal cliënten (groene lijn) maandelijks toe. De bijbehorende indicatiewaarde stijgt eveneens door het toenemende volume, maar ook als gevolg van een tariefstijging ten opzichte van 2019.

De gestapelde kolom toont de totale indicatiewaarde van de afgegeven voorzieningen. De blauwe kolom geeft de uitgaven per maand weer.

De gele lijn toont het aantal cliënten waarvoor de geleverde zorg een factuur is gestuurd. In de maanden april en mei daalt deze lijn. Voor deze maanden is er vanwege de gevolgen van de coronacrisis bij een aantal cliënten geen zorg geleverd door de gecontracteerde aanbieders. Bij de cliënten waar wel zorg is geleverd is soms minder zorg geleverd. Onderstaande tabel laat de ontwikkeling zien die uit de data gehaald kan worden.

	Heel 2019	Jan'20	Feb'20	Mrt'20	Apr'20	Mei'20	Jun'20	Jul'20	Aug'20	Sep'20
Mate van gebruik	94,5%	95,3%	95,6%	94,0%	89,6%	92,4%	94,0%	94,1%	94,1%	92,1%
Verzilpering	90,3%	90,9%	87,3%	84,9%	85,9%	81,1%	92,0%	87,0%	81,6%	91,0%

De impact van de coronacrisis is daarmee zichtbaar in de hoeveelheid geleverde zorg (hulp bij het huishouden).

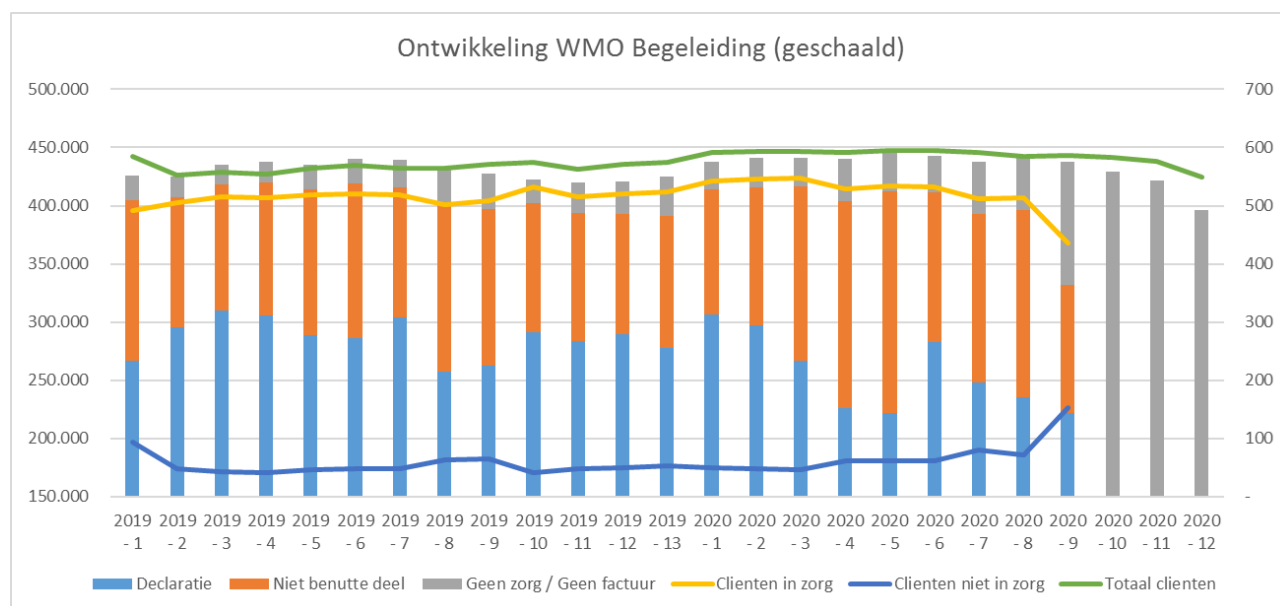
In verband met de continuïteit van de zorg heeft rijk opdracht gegeven om een omzetcompensatieregeling uit te voeren. Op dit moment is voor de Hulp bij het Huishouden € 21.000 betaald aan omzetcompensatie. Nog niet alle zorgaanbieders hebben hun facturen ingediend met betrekking tot deze regeling. Naar verwachting kan er over de periode maart/juni nog € 16.000 gedeclareerd worden. De omzetcompensatie voor deze vier maanden bedraagt daarmee 3% van de totale lasten over de periode maart tot en met juni.

WMO Begeleiding

In onderstaande grafiek staan de ontwikkeling van het aantal cliënten gecombineerd met de financiën op basis van de registraties in de gemeentelijke systemen. De grafiek toont geen prognose.

Verder wordt opgemerkt dat de facturatie voor de zorg met betrekking tot september nog niet voor alle aanbieders verwerkt is in dit overzicht.

Zoals gerapporteerd in de vorige monitor neemt is het aantal cliënten (groene lijn) licht gestegen ten opzichte van 2019 en zit het aantal in 2020 tegen de 600 cliënten aan.

De gestapelde kolom toont de totale indicatiewaarde van de afgegeven voorzieningen. De blauwe kolom geeft de uitgaven per maand weer.

De gele lijn toont het aantal cliënten waarvoor de geleverde zorg een factuur is gestuurd. Waar bij Hulp bij het Huishouden een zichtbare dip te zien was, is bij Wmo Begeleiding sprake van een iets lager lijn ingaand april. De verzilvering is bij Wmo Begeleiding meer gedaald dan bij Hulp bij het Huishouden en is deze nog niet weer terug op het niveau van voor de coronacrisis.

	Heel 2019	Jan'20	Feb'20	Mrt'20	Apr'20	Mei'20	Jun'20	Jul'20	Aug'20	Sep'20
Mate van gebruik	91,3%	91,7%	91,9%	92,3%	89,5%	89,7%	89,6%	86,5%	87,9%	74,1%
Verzilvering	70,4%	74,0%	71,6%	64,1%	56,1%	53,9%	68,6%	63,1%	59,3%	66,8%

In verband met de continuïteit van de zorg heeft rijk opdracht gegeven om een omzetcompensatieregeling uit te voeren. Op dit moment is voor de WMO Begeleiding € 216.000 betaald aan omzetcompensatie. Nog niet alle zorgaanbieders hebben hun facturen ingediend met betrekking tot deze regeling. Naar verwachting kan er over de periode maart/juni nog maximaal € 68.000 gedeclareerd worden. Dit is mede afhankelijk of de zorgaanbieder gebruik wenst te maken van de regeling. De omzetcompensatie voor deze vier maanden bedraagt daarmee 22% van de totale lasten over de periode maart tot en met juni.

7.10 Financiën Wmo

In de voorjaarsnota zijn de budgetten inzake de Wmo niet bijgesteld. Bij het opstellen van de monitor Sociaal Domein en voorbereidingswerkzaamheden met betrekking tot de begroting 2021 zijn de uitgaven en ontwikkelingen binnen de WMO geanalyseerd. Hierbij zijn de cijfers zoals hiervoor gepresenteerd gebruikt bij het opstellen van de prognose 2020.

	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	1^e Monitor	Prognose 2020
Uitgaven				
Begeleiding PGB	2.242.000	2.357.000	2.468.000	2.539.000
Begeleiding ZIN	3.487.000	3.517.000	3.581.000	3.599.000
Hulp bij het huishouden PGB	217.000	240.000	216.000	225.000
Hulp bij het huishouden ZIN	3.432.000	3.388.000	3.988.000	4.124.000

De budgetten in de najaarsnota zijn overeenkomstige bovenstaande prognose verwerkt. Ten opzichte van de huidige begroting betekent dit een uitzetting van € 985.000. Het voornaamste effect € 721.000 heeft betrekking op de Hulp bij het Huishouden. De ontwikkelingen rondom Hulp bij het Huishouden zijn uitgebreid toegelicht in de vorige monitor.

8 Participatiewet

Maatschappelijk effecten

- Meer burgers doen actief mee in de samenleving door te werken en vrijwilligerswerk
- Niemand mag door armoede buiten de boot vallen

Maatschappelijke activiteit vergroot sociale steun, met een positief effect op gezondheid. Participatie heeft verschillende effecten op individueel en maatschappelijk niveau (zoals zingeving en sociale cohesie).

Klanttevredenheid

Bij de uitvoering van het minimabeleid is een onafhankelijk tevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Voor de resultaten van dit onderzoek wordt verwezen naar de paragraaf Minimabeleid.

8.1 Statushouders

Doelen

- Alle statushouders participeren binnen de eigen mogelijkheden in Gemeente Het Hogeland.

Werkplein Ability begeleidt statushouders in de gemeente Het Hogeland bij participatie, uitstroom naar werk of opleiding. Het doel hierbij is uitstroom uit de bijstand richting werk of opleiding. Daarbij wordt gekeken naar de eigen mogelijkheden van de statushouder.

Het college heeft besloten om de begeleiding voor statushouders in 2020 en de eerste helft van 2021 op basisniveau voort te zetten. Dit in afwachting van de Wet inburgering die naar verwachting halverwege 2021 ingaat. Dit betekent concreet dat we blijven werken met een Team Statushouders. Deze is van 4 medewerkers naar 3 medewerkers gegaan. Dit heeft als doel kosten besparen maar tegelijkertijd de opgedane kennis en ervaring behouden zodat deze ingezet kan worden voor het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van de nieuwe wet. Alle andere ondersteuningsmogelijkheden worden niet meer ingezet. De enige uitzondering hierop is het vervoer voor statushouders naar zwemlessen op basis van kosten openbaar vervoer. Deze relatief lage kosten zullen op een andere manier worden vergoed.

Vanwege de coronacrisis worden statushouders op afstand begeleid. Dit blijkt erg lastig. Op dit moment acteren we met name op de statushouders die al in beeld zijn en/of die zelf aan de bel trekken. Alle statushouders laten participeren is op dit moment dan ook onmogelijk. We zien dat er op dit moment hele andere problemen naar boven komen. De werkcoaches begeleiden op dit moment veel op de problematiek binnen huis, maar ook op taken die normaal gesproken bij Mensenwerk Het Hogeland liggen. Dit alles komt door de begeleiding op afstand.

‘Alle statushouders’ dat zijn er op dit moment ongeveer 350.

- Het behalen van de door het rijk opgelegde taakstelling voor huisvesting van statushouders in de gemeente Het Hogeland

Er wordt gewerkt aan het behalen van de taakstelling. De taakstelling voor de eerste helft van 2020 was 15 personen. Daar kwam nog een achterstand van 14 personen uit 2019 bij. Het tweede deel van 2020 is de taakstelling is 18 personen. De totale taakstelling voor 2020 bestaat dus uit 47 personen. In totaal zijn hier 30 personen van gehuisvest. Daarbij is de gemeente afhankelijk van voldoende statushouders die aan de gemeente worden gekoppeld en van voldoende woningen die door corporaties aangeboden worden. In verband met het Corona virus is huisvesten lastiger door minder fysiek contact en regelmatige oponthoud bij het COA. De woningcorporaties kunnen onvoldoende voorzien in onze behoefte om gezinnen te plaatsen. Er is vooral vraag naar ruime

eengezinswoningen, terwijl veelal kleinere woningen en seniorenwoningen beschikbaar zijn. Met de signalen die wij nu ontvangen, dat het aantal koppelingen voor 2021 verdubbeld gaan worden, zien wij een groot probleem ontstaan. Hierover onderhouden we nauw contact met de provincie als toezichthouder.

- Maatschappelijke begeleiding voor iedere statushouder die in gemeente Het Hogeland komt wonen

MJD biedt iedere statushouder die gehuisvest wordt in de gemeente Het Hogeland maatschappelijke begeleiding in de eerste 15 maanden. In verband met de coronamaatregelen vindt dit nu meer op afstand plaats. Als er na de periode van maatschappelijke begeleiding nog praktische hulp nodig is kunnen statushouders terecht bij Mensenwerk Hogeland voor maatschappelijk werk.

- Beleid en uitvoering dat voldoet aan de Wet Inburgering 2021.

De beleidsmatige voorbereidingen voor de Wet inburgering, die naar verwachting in juli 2021 ingaat, zijn in volle gang. In de uitvoering wordt al ervaring opgedaan met een aantal onderdelen van de nieuwe wet, zoals een brede intake. De nieuwe Wet Inburgering geldt niet voor de bestaande groep Statushouders.

8.2 Vrijwilligerswerkbeleid

De twee steunpunten vrijwilligerswerk (Winsum en Uithuizen) hebben de afgelopen periode veel samen opgetrokken. In juli hebben de steunpunten samen met Mensenwerk Hogeland een bijeenkomst georganiseerd om terug te kijken op de ondersteuning tijdens de eerste maanden van de corona-crisis. Hiervoor gingen zij in gesprek met organisaties en inwoners die hulp hebben geboden of hebben ontvangen in coronatijd. Daarnaast hebben de steunpunten verschillende organisaties en vrijwilligers geadviseerd over de coronamaatregelen. Ook het verbinden en bemiddelen van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties is de afgelopen periode doorgegaan net als het afstemmen met samenwerkingspartners in het veld over verschillende onderwerpen.

De steunpunten hebben samen de voorbereiding van de Week van de eenzaamheid (1-8 oktober) op zich genomen. In deze week hebben verschillende organisaties en clubs in de gemeente diverse activiteiten georganiseerd waar inwoners aan konden deelnemen. Verder zijn de steunpunten bezig met de vrijwilligerswaardering, hoe kan de gemeente dit corona-proof vormgeven.

In augustus heeft het college besloten de coördinatie en uitvoering van de twee Steunpunten Vrijwilligerswerk vanaf 2021 in z'n geheel door Stichting Werk op Maat te laten doen. Werk op Maat kan hiervoor een subsidieaanvraag indienen. Momenteel lopen de gesprekken met Werk op Maat zodat zij dit kunnen voorbereiden.

8.3 Schuldhulpverlening

Doel

- Beschikbare schuldhulpverlening voor alle inwoners van de gemeente Het Hogeland.

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening zal met ingang van 1 januari 2021 worden gewijzigd. Een belangrijk onderdeel is de invoering van Vroegsignalering van schulden door gemeenten. Dit zal onderdeel gaan uitmaken van het gemeentelijk beleidsplan. De voorbereidingen hiertoe zijn inmiddels gestart.

Het huidige gemeentelijk beleid is vastgelegd in de kadernota schuldhelpverlening BMW 2016-2019 vastgesteld. Hierin zijn de volgende kaders vastgelegd:

- de uitgangspunten schuldhelpverlening BMW handhaven:
  - bedienen brede doelgroep
  - leveren maatwerk en vraaggerichte dienstverlening
  - integrale aanpak
  - eigen verantwoordelijkheid van de klant
  - preventie en nazorg
- de doelstellingen schuldhelpverlening handhaven:
  - voorkomen van schulden en recidive
  - duurzame resultaten en financiële stabiliteit
  - bevorderen participatie
  - voorkomen van maatschappelijke kosten
- extra aandacht voor specifieke doelgroepen:
  - gezinnen met kinderen
  - statushouders
  - jongeren
  - vrijwilligers

Op grond van deze kadernota zijn vervolgens twee beleidsplannen opgesteld. Het plan “Schuldhelpverlening Bedum, De Marne, Winsum, 2016-2019” is door deze gemeenten opgesteld in samenwerking met de Gemeentelijke kredietbank in Groningen (GKB) en het “Beleidsplan Integrale Schuldhelpverlening 2016-2019” voor de gemeente Eemsmond is in samenwerking met de Volkskredietbank in Appingedam (VKB) opgesteld.

De professionele schuldhelpverlening wordt uitgevoerd door bovengenoemde kredietbanken. Het college heeft in het voorjaar van 2020 een onderzoek uitgevoerd naar de inzet van deze organisaties in de gemeente Het Hogeland en heeft besloten om de dienstverlening bij beide kredietbanken te blijven afnemen. Beide organisaties leveren per kwartaal informatie over de afgenomen producten schuldhelpverlening middels managementrapportages van de VKB en infographics van de GKB. Uit deze informatie blijkt dat de aanvragen om schuldhelpverlening in 2020 niet zijn gestegen ten opzichte van vorig jaar. De aanhoudende coronacrisis leidt wel tot reorganisaties bij en beëindigingen van verschillende bedrijven. Dit leidt tot banenverlies en werkloosheid. De ontwikkelingen houden we nauwlettend in de gaten.

8.4 Minimabeleid

Doelen

- Inwoners met een laag inkomen moeten kunnen participeren;
- Zorgmijding voorkomen onder inwoners met een laag inkomen;
- Statushouders starten schuldenvrij wanneer zij in onze gemeente gehuisvest worden.

De regelingen op grond van het minimabeleid zijn intern en extern uitvoerig bekend gemaakt. Dit wordt periodiek herhaald. Door regelmatig contact te onderhouden met maatschappelijke organisaties als Voedselbank, Jeugdsportfonds, Leergeld, kan tijdig signalen vanuit de samenleving worden opgepakt. Door de coronacrisis is het individuele contact met burgers wel teruggelopen. Middels diverse kanalen (nieuwsbrieven, sociale media, website) worden inwoners geïnformeerd

over de diverse regelingen. Elke week worden de regelingen om de beurt in de gemeentenieuws toegelicht.

Bij de totstandkoming van het nieuwe minimabeleid vanaf 2020 zijn inwoners alsmede maatschappelijke organisaties betrokken geweest. Op deze manier is geprobeerd om een pakket aan minimaregelingen te vormen dat nog beter aansluit bij inwoners met een laag inkomen. Om inzicht te krijgen in het effect van onze minimaregelingen op het leven van de inwoners en de mate van de tevredenheid bij de inwoners over deze regelingen is een onafhankelijk tevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Uitgaande de onderzoeksresultaten kan worden geconcludeerd dat de gemiddelde tevredenheid over de voorzieningen 89% is. De voorzieningen dragen bij aan: stressvermindingsgevoel van de inwoner, het gevoel van meer bestedingsvrijheid en financiële bescherming. De invloed van voorzieningen op het kwaliteit en het leven van de deelnemers wordt met een 6.9 gemiddeld beoordeeld. Bijna 70% van de deelnemers zijn tevreden over de kind regelingen en meer dan de helft van de deelnemers is van mening dat kinderen makkelijker mee kunnen doen met hun leeftijdgenoten en hiermee gelijke kansen krijgen. Ook zijn de inwoners in grote lijnen tevreden over de dienstverlening, uitvoering en communicatie vanuit de gemeente. De koplopers van de belangrijkste (toekomstige) voorzieningen zijn:

- De Pilot het gratis reizen met het Openbaar Vervoer (Meedoen Pas);
- Een duidelijke folder met alle voorzieningen op een rij;
- Een online Tool, op de website van de gemeente, om het inzicht te krijgen welke voorzieningen kunnen worden aangevraagd.

Ook duidelijke verbeterpunten komen uit het onderzoek naar voren. Zoals:

- Tijdige communicatie bij wijzigingen en/of wegvallen van de voorzieningen; en direct bij de aanvraag de inwoner te informeren over de andere mogelijkheden/voorzieningen die ook kunnen worden aangevraagd;
- Tijdig en in een begrijpelijke taal de inwoner te laten weten wanneer een voorziening wordt wel/niet toegewezen;
- De inwoner in een beoordelingsproces 'meenemen';
- Overwegen of een doorlopende toekenningen (ambtshalve) bij ongewijzigde omstandigheden mogelijk zijn;
- Fashioncheque weer voor alle leeftijdsgroepen beschikbaar te stellen;
- Bij een uitleg over de inkomens/vermogensvoorwaarden voor een regeling concrete voorbeelden gebruiken. Dit maakt alles inzichtelijker.

De resultaten van het onderzoek op minimaregelingen gaan binnenkort ter kennisname naar de Raad. Ook worden de resultaten in het Uitvoeringsplan Minimabeleid 2021 verwerkt.

In verband met de coronacrisis heeft de uitgifte van de kledingpas (fashioncheque) medio juni 2020 plaats gevonden.

Ook de mogelijkheid om gratis met het OV te reizen werd uitgesteld. Vanaf 1 september 2020 kunnen de inwoners van het Hogeland gratis reizen met alle Qbuzz-bussen en Arriva-treinen in de daluren en in de hele provincie gratis. Dit betreft de inwoners met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. Op 1 oktober 2020 zijn er ruim 700 passen aangevraagd.

De bedragen van het Participatiefonds zijn per 1 januari 2020 aangepast. Dit is een bekende voorziening en wordt goed door de inwoners aangevraagd. In de eerste helft van 2020 zijn 200 nieuwe aanvragen ingediend. Vanaf 1 januari 2020 worden geen controles meer uitgevoerd middels declaraties. Daarom kan niet worden vastgesteld of de bedragen daadwerkelijk aan participatieactiviteiten worden besteed.

De bijdragen vanuit de CER (Compensatie Eigen Risico), de tegemoetkoming aanvullende zorgverzekering en de collectieve ziektekostenverzekering zijn een goede ondersteuning bij de zorguitgaven. Vanaf 1 januari 2020 is de CER-regeling gewijzigd. Inwoners die voor het derde achtereenvolgende jaar het eigen risico volledig gebruiken, komen in aanmerking voor een tegemoetkoming. Uit het onderzoek naar minimaregelingen blijkt dat er veel inwoners ontevreden zijn over deze aanpassing.

Het komt nog wel regelmatig voor dat er individuele bijzondere bijstand wordt aangevraagd voor zorgkosten (met name tandartskosten). Als mensen een schuld hebben opgebouwd bij de zorgverzekering moet die eerst worden afgelost. Gedurende deze periode mogen ze geen aanvullende verzekering hebben en daarmee ook geen tandartsverzekering. Ook de eigen bijdrage die wordt berekend bij medische kosten is een grote kostenpost. De Garant Verzorgd polis biedt de vergoeding aan voor deze eigen bijdrage. Hier worden inwoners door de gemeente op gewezen. De keuze om zich wel/niet extra te verzekeren blijft echter altijd aan de inwoner zelf. De minimaregelingen zijn een hele mooie tegemoetkoming maar zorgkosten blijven behoorlijk drukken op het inkomen van inwoners met een laag inkomen. Dit vloeit ook voort uit de onderzoeksresultaten van het tevredenheidsonderzoek naar minimaregelingen.

8.5 Taalhuizen

Maatschappelijk effect

Taal is een belangrijk middel om mee te kunnen doen in de samenleving. Het maakt mensen zelfverzekerder en haalt mensen uit een sociaal isolement. Zij beheersen het minimale niveau om volwaardig in de Nederlandse maatschappij te kunnen functioneren niet. Het taalhuis richt zich op ondersteuning van deze doelgroep. De partners van het taalhuis ondersteunen door onder andere laaggeletterdheid te signaleren en een passend taalaanbod te doen, te verwijzen naar de inloopsprekuren van het taalhuis, en bij signalering van andere problemen door te verwijzen naar andere organisaties.

Doel

- Laaggeletterdheid signaleren en laaggeletterden een passend taalaanbod te doen.
- Werven en opleiden van vrijwilligers, voor de begeleiding van de laaggeletterden.
- Versterken van het lokale netwerk.
- Voorlichting geven aan laaggeletterden, professionals en werkgevers.

Laaggeletterdheid

Laaggeletterdheid wordt als overkoepelende term gebruikt voor mensen die grote moeite hebben met luisteren, spreken, lezen en schrijven, rekenen en digitale vaardigheden in het dagelijks leven en op het werk. In de gemeente Het Hogeland ligt het percentage laaggeletterden tussen de 8 – 11% van de bevolking. Dat betekent dat er binnen de gemeente Het Hogeland in totaal tussen de 4.000 en 5.500 laaggeletterden zijn. Het percentage laaggeletterden van Nederlandse afkomst is hoger dan van laaggeletterden van niet Nederlandse afkomst. Laaggeletterdheid ligt bij mensen van

Nederlandse afkomst vaak heel gevoelig en vraagt om een andere aanpak dan bij mensen die niet van Nederlandse afkomst zijn.

Via Noorderpoort zijn 53 en via MJD 98 (2019) personen bereikt.

Taalhuis

De gemeente Het Hogeland heeft vier taalhuizen. Het taalhuis is een samenwerkingsverband tussen lokale partners én een herkenbare, fysieke en laagdrempelige plek waar mensen die beter willen leren lezen, schrijven, rekenen, omgaan met computer en internet of andere basisvaardigheden willen leren terecht kunnen.

De deelnemende samenwerkingspartners van het taalhuis hebben gezamenlijk het 'Uitvoeringsplan Taalhuizen Het Hogeland 2020 – 2021' opgesteld. In dit uitvoeringsplan wordt beschreven wie welke taken op zich neemt binnen het taalhuis en wie waarvoor verantwoordelijk is. Het uitvoeringsplan is 24 september 2020 besproken in de stuurgroep. Nadat het besproken is in het college zal de raad per brief worden geïnformeerd.

Naast de reguliere, doorlopende werkzaamheden zoals het werven en opleiden van vrijwilligers, het versterken van het lokale netwerk en het geven van voorlichtingen over laaggeletterdheid richten de werkzaamheden in 2020 – 2021 in het bijzonder op het werven van deelnemers met Nederlands als eerste taal (NT1).

Verder wordt ingezet op het aangaan van nieuwe samenwerkingsverbanden met partijen om de signaleringscapaciteit uit te breiden. Ook het bereiken van inwoners met lage basisvaardigheden is een belangrijk speerpunt. Naast het bereiken is het ook belangrijk dat zij een gedegen aanbod ontvangen in het taalhuis of van andere partners. Dit aanbod (non-formeel en formeel) zal de komende periode worden geïnventariseerd en waar nodig worden versterkt.

Regionaal plan Laaggeletterdheid

Vanuit het bestuursakkoord laaggeletterdheid Tel Mee met Taal tussen het Rijk en de VNG ontvangen de arbeidsmarktregio's middelen om de laaggeletterdheid regionaal op te pakken. De gemeenten in de arbeidsmarkt regio Groningen en Noord Drenthe hebben gezamenlijk een concept plan van aanpak periode 2020 - 2024 geformuleerd. Deze is nog niet vastgesteld omdat afspraken tussen het Rijk en de VNG zijn opgeschort. De VNG heeft deze afspraken eenzijdig opgeschort omdat er onvoldoende middelen meekomen naar de gemeenten.

8.6 Leerwerkbedrijf

Doelen

- We bieden een veilige en passende werkplek voor degenen die zijn aangewezen op een beschutte werkplek.
- Ultimo 2020 gaat het om 340 SW-medewerkers en 28 mensen in nieuw Beschut Werk.
- Wij bieden mensen werk, bieden hen kans zich te ontwikkelen en uit te stromen naar regulier betaald werk.

Ambitie is om 100 werkzoekenden in 2020 ontwikkelmogelijkheden te bieden binnen de leerwerkomgeving, waarbij 20 werkzoekenden een certificering en/of diploma halen en 60 werkzoekenden uitstromen naar werk (zie verder de toelichting hieronder).

- We ondersteunen de interne organisatie van de gemeente daar waar mogelijk.

- Plek bieden aan arbeidsmatige dagbesteding. We maken in 2020 een start met 5 plekken voor arbeidsmatige dagbesteding.

We willen onze werkomgeving, naast het bieden van beschut werk, meer en meer in gaan zetten als een leeromgeving, waarin inwoners een vak kunnen leren en een diploma kunnen halen.

Het werk ging in het begin van 2020 eerst gewoon door. De plannen om begin dit jaar te starten met het LeerOntwikkelCentrum in Uithuizen werden gedwarsboomd. In de periode van inrichting en verhuizing is er op 22 januari brand ontstaan in het LeerOntwikkelCentrum. Dankzij oplettende burens is groter onheil voorkomen, maar is wel maanden vertraging opgelopen. LOC en Noorderhuizen konden vanaf 22 januari niet meer worden gebruikt en vervolgens kwam de coronacrisis waardoor alle ambities en doelstellingen in een ander daglicht komen te staan. Risicogroepen voor Corona mogen helemaal niet aan het werk en de rest van het werk moet gerealiseerd worden met inachtneming van de 1,5 meter afstand. In maart is eerst doorgewerkt met een kleine groep (circa 20% van de capaciteit) en zijn allerlei maatregelen getroffen om het werk aan te passen. In juni '20 is 70% van de SW-medewerkers weer aan de slag en in de zomer bijna alle medewerkers. Door Corona en de maatregelen is bij alle werkgevers en daarmee ook binnen Werkplein Ability bijna geen ruimte voor stagiaires en werkervaringsplekken. In september is met een deel van de afdeling Verpakken uitgeweken naar een leegstaande basisschool om zo met alle medewerkers op 1,5 meter afstand te kunnen werken.

Noorderhuizen is in juni met een aantal deelnemers weer opgestart om ervoor te zorgen dat zij hun diploma nog gaan halen. Vier deelnemers hebben begin juli hun diploma gekregen. De eerste drie deelnemers zijn in juni bij het LOC in Uithuizen begonnen. De brand en corona heeft gevolgen voor de doelstellingen. Zowel het LOC als Noorderhuizen is later opgestart en ondervindt nog steeds de problemen van de 1 ½ meter afstand houden. Dit heeft gevolgen voor de aantallen werkzoekenden die we een certificering en/of diploma willen laten halen. Op 22 oktober wilden we de heropening doen van het LOC en Noorderhuizen, maar helaas hebben we deze moeten annuleren door de tweede golf Corona. Desondanks proberen we met inachtneming van alle voorschriften zo goed mogelijk het werk voort te zetten.

Na de zomer zijn 11 deelnemers gestart met een opleiding bij Noorderhuizen. Op dit moment volgen 5 deelnemers een opleiding in de metaal en 6 deelnemers een opleiding in het hout. Op het LOC zijn na de zomer 10 deelnemers gestart met een traject. De uitstroom van werkzoekenden naar betaald werk lijkt iets aan te trekken. We kunnen nog geen goede prognose geven over hoe dit gaat verlopen.

Een groep van 18 personen hebben in hun eigen taal Tigrinya de cursus VCA gevolgd en moeten ze het examen in het Nederlands afleggen. Drie personen zijn in juni '20 geslaagd. Het lesprogramma is hierop aangepast en uiteindelijk zijn er 15 van de 18 personen geslaagd voor hun examen. 9 Personen die de cursus VCA hebben gevolgd in het Arabisch zijn allemaal geslaagd. Vanuit de provincie is hier extra geld voor beschikbaar gesteld.

Het ondersteunen van de interne organisatie van de gemeente waar mogelijk gaat door. Dat is niet altijd zichtbaar, omdat niet duidelijk is wie ambtenaar is en wie een andere rechtspositie heeft o.g.v. bijvoorbeeld de SW. De opgave van Beheer en Onderhoud wordt uitgevoerd met ruim 80 ambtenaren en meer dan 100 SW-medewerkers. Op facilitair gebied zijn ook diverse medewerkers werkzaam. Verder worden opdrachten uitgevoerd op gebied van post en catering.

Er is nog geen start gemaakt met vormen van arbeidsmatige dagbesteding.

Sociale werkvoorziening

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie tm sept 2020	prognose 2020
Loonkosten Sociale Werkvoorziening	10.263.928	9.775.547	7.322.931	9.770.000
Begeleid werken	99.695	111.385	67.500	90.000
Verrekende SW subsidie			-34.157	-37.000
Subsidie SW	-8.221.277	-7.950.678	-6.115.906	-7.950.678
Resultaat	2.142.346	1.936.254	1.240.368	1.872.322

De verwachting is dat het resultaat aan het eind van het jaar bijna € 64.000 V bedraagt.

De loonkosten SW zijn zowel ten opzichte van de begroting 2020 (periode tm sept) en realisatie 2019 gedaald omdat er inmiddels minder fte in dienst zijn.

Het aantal fte is in september 2020 t.o.v. 2019 met 11,18 gedaald. Aantal fte ultimo 2019 282,89, september 2020 271,71.

In 2020 zijn enkele inwoners van andere gemeenten bij Ability geplaatst. De subsidie is met de desbetreffende SW-bedrijven verrekend.

Met de gemeente Groningen zijn door de voormalige gemeente Winsum afspraken gemaakt over de verrekening van de kosten van SW-medewerkers die in Groningen werken, maar in Het Hogeland wonen. Deze kosten zijn in 2020 nog niet verrekend en nog niet in bovenstaande prognose meegenomen.

Resultaat Sector Industrie en Diensten	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie tm sept 2020	Prognose
Inkoop Materiaal I&D Deta Schoonmaak	1.673.722	1.883.000	974.485	1.261.269
Postbezorging	21.386		8.129	11.329
Catering	36.377		24.629	31.629
Totaal	1.731.485	1.883.000	1.007.243	1.304.227
Omzet	-4.142.192	-4.218.722	-2.199.243	-2.878.226
Resultaat	-2.410.707	-2.335.722	-1.192.000	-1.573.998

Prognose:

De prognose voor het resultaat aan het einde van het jaar laat zien dat we rekening moeten houden met een nadeel van € 761.724. Een aantal opdrachtgevers hebben dit jaar beduidend minder afgenomen. Deels wordt dit veroorzaakt door de coronaperiode, deels door de terugloop in aantallen Wsw-ers. Deze worden vervangen door medewerkers uit andere doelgroepen (beschut werk, reïntegratiebanen). Een eerste voorzichtige conclusie is dat de productiviteit omlaag gaat.

Compensatie misgelopen omzet vanwege corona

Het Rijk heeft 90 miljoen euro beschikbaar gesteld (septembercirculaire) voor de compensatie van misgelopen omzet van sociale werkbedrijven voor de maanden maart, april en mei.

Omwille van de eenvoud bepaalt het aantal Standaard Eenheden (SE Wsw) per gemeente de verdeling van de middelen. Er wordt dus geen rekening gehouden met de werkelijke opgelopen tekorten bij de bedrijven. Inmiddels hebben wij € 617.499 ontvangen.

Resultaat Sector Groen, extern	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie tm sept 2020	Prognose 2020
Omzet	625.547	700.000	133.952	291.000

De verwachting is dat van de geraamde € 700.000 aan externe omzet er daadwerkelijk maar € 291.000 gerealiseerd gaat worden. Een nadeel van € 409.000.

Ook in deze monitor is duidelijk te zien dat de oorzaken die aangegeven zijn in de 1e monitor onverminderd van kracht zijn.

Ook nu is de oorzaak van de dalende omzet te vinden in het besluit om de sector Groen volledig te laten integreren in Beheer en Onderhoud van de gemeente Het Hogeland met de opdracht om externe opdrachten af te stoten. Dit betekent dat de externe contracten na het verlopen van de contracttermijn niet verlengd worden en dat deze vrijkomende uren besteed worden aan werkzaamheden binnen de gemeente Het Hogeland.

Een van de redenen voor dit besluit zijn de gevolgen van de afname van de Wsw-medewerkers en de vergrijzing die merkbaar zijn in de uitvoering. Vanaf 2019 zijn een aantal ervaren Wsw-medewerkers uit dienst gegaan, overgeplaatst of maken gebruik van een seniorenregeling (tussen 10.000 en 12.500 uur op jaarbasis). Deze medewerkers speelden een belangrijke rol in de uitvoering van de werkzaamheden voor derden (o.a. specialistische hovenierswerkzaamheden) en hiervoor is onvoldoende vervanging/aanvulling vanuit de nieuwe doelgroepen beschut werk/afsprakenbanen.

Verder wordt een deel van de externe omzet nu intern gebruikt (verschuiving van externe naar interne bedrijfsvoering). Een voorbeeld hiervan zijn de bestratingswerkzaamheden die voorheen voor bedrijven, particulieren en instellingen werden uitgevoerd. Nu worden deze uren besteed binnen Het Hogeland voor de afdelingen Infra en Beheer en Onderhoud. Ook worden er veel uren besteed aan reguliere werkzaamheden voor het Hogeland waarvoor in het verleden een factuur gestuurd werd.

Beschut Werk	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie tm sept 2020	Prognose 2020
Loonkosten	257.724	410.529	213.054	288.517
Subsidie	-249.381	-250.580	-190.091	-252.476
Resultaat	8.343	159.949	22.963	36.041

Het subsidiebedrag is € 17.000 per Fte. In de begroting 2020 was in eerste instantie uitgegaan van 14,74 fte per 1 januari. Gedurende het jaar zijn 17 medewerkers geplaatst (allen intern). De opgave voor 2019 bedroeg 23 en voor 2020 bedraagt deze 29. Dit wordt niet gehaald. Ten opzichte van de begroting 2020 is de verwachting dat er een voordeel van bijna € 124.000 ontstaat. Voor een deel (€ 43.000) is dat het gevolg van de bonusuitkering beschut werk 2020 waarmee in de raming geen rekening is gehouden. Ook is de restant bonus over 2019, zijnde € 46.000 inmiddels uitgekeerd. Dit bedrag is niet in bovenstaande opstelling verwerkt.

1000-banenplan

Het 1000-banenplan is een vierjarig project en gericht op inzet van werkzoekenden in werkzaamheden in bouw en techniek in het aardbevingsgebied. De uitvoering van het 1000-banenplan is opgedragen aan de arbeidsmarktregio Werk in Zicht (centrumgemeente is gemeente Groningen). Het ter beschikking gesteld geld moet vooral worden besteed aan scholing voor mensen die willen werken in bouw en techniek. En een baan telt pas mee als iemand al minstens een half jaar voor minimaal 24 uur betaald aan het werk is. Het aantal duurzame plaatsingen in de regio is 790 (september 2020). In de factsheet van het 1000-banenplan is bewust geen uitsplitsing per gemeente gemaakt, omdat een deelnemer opgeleid kan zijn bij een instelling in Groningen en geplaatst kan zijn bij een werkgever in het Westerkwartier en woonachtig kan zijn in de gemeente Het Hogeland. De opdracht is het realiseren van 1000 duurzame banen in het aardbevingsgebied, een gezamenlijke opgave.

Het project Noorderhuizen (samenwerking Noorderpoort en Werkplein Ability) in Uithuizen is een scholingsprogramma dat hoort bij het 1000-banenplan. Via praktisch leren kunnen deelnemers hier een diploma halen tot en met niveau 2 op gebied van bouw en metaal.

8.7 Inclusief werkgeverschap (en diversiteit)

Doelen

- Onze ambitie is om de komende jaren 10 fte aan vacatures in te vullen door mensen uit de doelgroep voor inclusief werkgeverschap.
- Voldoen aan de kwaliteitsnormen.

De gemeente Het Hogeland heeft in haar collegeprogramma de doelstelling van inclusief werkgeverschap en diversiteit opgenomen. De gemeente geeft uitvoering aan de wettelijke taken met betrekking tot de sociale werkvoorziening, de banenafpraak en de taakstelling Beschut Werk. De gemeente vindt het belangrijk dat al onze inwoners mee kunnen doen op de arbeidsmarkt en wil ook een voorbeeld zijn voor de regio.

Doelen (realisatie):

Ons doel is om ultimo 2020 een werkplek te bieden voor 340 SW-medewerkers (realisatie 1 oktober: 328 SW-medewerkers, 271,7 fte). De uitstroom Wsw gaat harder dan verwacht.

Ons doel is om in 2020 in totaal 15 interne afspraakbanen te realiseren (realisatie 1 oktober: 19 interne afspraakbanen).

Ons doel is om in 2020 in totaal 29 plekken Beschut Werk te realiseren (realisatie 1 oktober: 17 plekken).

Het aantal plekken Beschut Werk is ook afhankelijk van de indicaties die worden afgegeven door het UWV. De gemeente ondersteunt bij het creëren van externe afspraakbanen. Het doel is om in 2020 in totaal 60 externe afspraakbanen (realisatie 1 oktober: 69 plekken) te creëren bij reguliere werkgevers.

8.8 Werkgeversdienstverlening

Doelen

- Werkgevers faciliteren en ontzorgen.
- Samenwerking arbeidsmarktregio versterken
- Sociaal ondernemen stimuleren

Werkgevers in het Hogeland zijn in branches verdeeld en het team Werkgeversdienstverlening bezoekt deze vanuit strategisch partnerschap. Dat houdt in dat we als gemeente het Hogeland meebewegen en meedenken met de werkgever, om zo vraag en aanbod nog beter op elkaar af te stemmen. Werkgevers kunnen met alle arbeidsmarkt gerelateerde vragen bij ons terecht. Er wordt voortdurend verder gebouwd aan de verbetering van het strategisch partnerschap met werkgevers, regelmatig ook in afstemming met team Economische Zaken.

Verder wordt er ook nauw samengewerkt met Werk in Zicht, het samenwerkingsverband van gemeenten, UWV en SW-bedrijven in Groningen en Noord-Drenthe. Vanuit deze samenwerking worden gezamenlijk binnen de arbeidsmarktregio projecten of activiteiten opgepakt. In het kader van de voorzorgsmaatregelen rondom de coronacrisis zijn alle activiteiten vanaf medio maart 2020 helaas afgelast. Gekeken wordt of we andere activiteiten kunnen gaan organiseren daarbij rekening houdend met de 1,5 meter afstand. Mooie voorbeelden van samenwerking zijn Route Arbeid (voor kwetsbare jongeren), het 1000-banenplan, Kansrijkberoep.nl en het Werkfestival. Geregeld worden op deze manier vacatures en werkervaringsplaatsen gecreëerd en ingevuld.

Voor het team Werkgeversdienstverlening staat sociaal ondernemerschap in de context van **arbeidsparticipatie**. Door middel van diverse activiteiten wordt aandacht gegeven aan het sociaal ondernemerschap (in verband met de voorzorgsmaatregelen rondom de coronacrisis zijn alle activiteiten vanaf medio maart 2020 helaas afgelast):

- **Dag-van-de-1000-voorbeelden:** Inclusieve werkgevers worden in het zonnetje gezet om andere werkgevers te inspireren hun voorbeeld te volgen. Het is een initiatief van het project 'Op naar de 100.000 banen' van VNO-NCW, MKB Nederland en LTO Nederland. Werkplein Ability organiseert samen met Praktijkschool in Winsum een gezellige meet-and-greet tussen werkgevers en leerlingen. Vanuit de gemeente worden aanwezige werkgevers in het zonnetje gezet, waarbij een kleine attentie wordt uitgereikt door collegeleden;
- **Invulling geven aan de SROI (Social Return On Investment):** Veel inwoners die momenteel in de uitkering zitten hebben weinig scholing gevolgd en hebben te maken met (meervoudige) problematiek op diverse leefgebieden. Hierdoor is de aansluiting op de arbeidsmarkt vaak lastig. Door middel van SROI ontstaan er kansen, omdat inwoners met een uitkering bij werkgevers in grote aanbestede projecten binnen het Hogeland geplaatst kunnen worden. De werkgever is daarbij verplicht om een contract en ontwikkelmogelijkheden te bieden. Potentiele opdrachtnemers kunnen terecht bij de gemeente met vragen over hoe de SROI ingevuld kan worden.
- **Uitreiking sociaal ondernemersprijs Het Hogeland**

Ten opzichte van de 1^e monitor zijn er geen nieuwe ontwikkelingen te melden.

8.9 Begeleiding werkzoekenden

Doelen

- Extra scholen en certificeren van werkzoekenden in relevante beroepsrichtingen.
- Meer op de doelgroep gerichte dienstverlening.
- Inzetten op parttime ondernemers.
- Beter scoren dan benchmark-cijfers (Divosa/Stimulansz)

In 2020 heeft de raad het plan voor het LeerWerkbedrijf goedgekeurd. We hebben 7 jaar de tijd om hier een succes van te maken. We leiden werkzoekenden op richting bouw, metaal en de zorg. Op dit moment onderzoeken we welke beroepsrichtingen we nog meer aan gaan bieden. Ook het LeerOntwikkelCentrum is hier een onderdeel van geworden. Alles richting Werken en Leren wordt geconcentreerd in Uithuizen.

De verandering van dienstverlening, verhuizing van medewerkers is inmiddels ingezet. Door de coronacrisis hebben we wel een verminderde uitstroom en verwachten we een hogere instroom. Hoe dit eruit gaat zien kunnen we nog niets van zeggen.

Ook de inzet richting het parttime ondernemen heeft te lijden gehad tijdens de coronatijd qua voortgang. Er lopen op dit moment 28 trajecten.

In september is een projectaanvraag Vakland Het Hogeland bij het Nationaal Programma Groningen ingediend als onderdeel van het Bidboek van de gemeente. Met Vakland Het Hogeland wil de gemeente samen met alle samenwerkingspartners drie Praktijk-Leer en Ontwikkelcentra oprichten waar inwoners zich verder kunnen ontwikkelen op het gebied van Bouw, Techniek, Zorg, Groen, Horeca en Toerisme, ICT en Innovatie. In december volgt het besluit en als dit positief is, starten de voorbereidingen.

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie tm sept 2020	Prognose 2020
Afspraakbanen				
Loonkosten	265.550	315.158	264.565	337.961
Subsidie	-96.334	-139.874	-79.871	-107.498
Resultaat	169.216	175.284	184.694	230.463

De verwachting is dat er ten opzichte van de begroting een nadeel van ruim € 55.000 ontstaat. De loonkostensubsidie in de begroting is gebaseerd op de verwachte loonkosten * verwacht percentage loonkostensubsidie op basis van een inschatting van de arbeidscapaciteit. Het werkelijke percentage loonkostensubsidie kan daarvan afwijken afhankelijk van de arbeidscapaciteit van de (ingestroomde) werknemers.

Actuele aantal LKS	79
Waarvan forfaitair	22
LKS intern (Ability BV)	17
LKS intern (Het Hogeland, ambtelijk)	2
LKS extern	60
Nieuwe LKS deze maand	2
Waarvan forfaitair	0
Afspraakbaan zonder LKS	9
 Totaal afspraakbanen (met en zonder LKS)	 88

Onze jobcoaches hebben naast de begeleiding van inwoners in het doelgroep register (dat betekent dat iemand a.g.v. fysieke of mentale beperkingen niet zelfstandig het minimumloon kan verdienen) ook een actieve rol in het creëren van afspraakbanen bij externe werkgevers. Daarbij wordt aan de werkgever vaak een loonkostensubsidie verstrekt.

Omdat UWV het doelgroep register en de polis administratie (van waaruit de realisatie wordt gemonitord) beheert, is het niet mogelijk is om een totaaloverzicht van alle gerealiseerde afspraakbanen (gemeentelijke en niet-gemeentelijke doelgroep) binnen het totale grondgebied van Het Hogeland te presenteren. De uitsplitsing per gemeente is te bewerkelijk en wordt door UWV niet aangeleverd. De cijfers zijn alleen per arbeidsmarktregio (Werk in Zich) periodiek beschikbaar.

Dit overzicht beperkt zich daarom tot de realisatie van afspraakbanen vanuit de gemeentelijke doelgroep (Het Hogeland) en de WSW.

8.10 Begeleiding Participatie

Doelen

- Alle mensen met een uitkering zijn in beeld.
- Samenwerking in sociaal domein optimaliseren.
- Uitkering is geregeld.

Binnen het Sociaal Domein wordt al flink samengewerkt om zo te komen tot een integrale aanpak rondom de inwoner. Het meest effectief zijn de casus- en zorg overleggen waaraan consulenten vanuit Participatie, Wmo en Jeugd deelnemen (sociale teams). Hierdoor weet men elkaar goed te vinden en vindt er steeds afstemming plaats bij problematiek op één of meerdere leefgebieden. In de praktijk werken de verschillende consulenten rondom met name de doelgroep 18-/18+ al intensief samen als het gaat om in te zetten ondersteuning op gebied van werk, zorg en participatie.

De Participatiecoaches proberen inwoners met een bijstandsuitkering zo goed mogelijk te helpen met het zetten van een volgende stap in hun participatie en het weer meedoen in de samenleving. De basis daarbij is het adequaat toekennen van een uitkering voor levensonderhoud, het tijdig betalen daarvan en de snelle afhandeling van diverse signalen. Hier wordt ongeveer 80% van de beschikbare uren aan besteed. Tijdens de gesprekken worden inwoners ook geholpen om hun inkomenssituatie te doorgronden en (in geval van schuldenproblematiek) doorverwezen naar de GKB of de VKB. Tot begin maart (begin coronacrisis) is de workshop gericht op financieel inzicht (via de GKB en VKB) en omgaan met geld door diverse inwoners bijgewoond

Nog niet iedere inwoner is (volledig) in beeld, mede als gevolg van de beperkte beschikbare uren. Er wordt wel naar gestreefd door het inzetten van heronderzoeken. De coronacrisis heeft voor een nieuwe werkelijkheid gezorgd (thuiswerken en dienstverlening op afstand) en soms voor nieuwe en andere prioriteiten. Hierdoor ontbreekt het regelmatig aan tijd om tijdig en adequaat met de inwoners in contact te komen. Begeleiding telefonisch of op afstand is niet ideaal. De verwachting is dat er nog een aanzienlijk deel van de inwoners binnen het Participatiespoor kan doorstromen naar (beschut) werk of een afspraakbaan.

Via een verdere transformatie van het Sociaal Domein (doen wat nodig is met ontschotting van budgetten en verordeningen) kunnen we in de toekomst nog betere dienstverlening bieden en daarmee de zelfredzaamheid en eigen kracht van de inwoner versterken.

Klanttevredenheid: Niet beschikbaar.

Bijsturing nodig: Nee.

In- en uitstroom tm september 2020

	Jaar 2019	tm sept 2020
Instroom		
Na periode WW nu bijstand	60	47
Arbeid dienstbetr./uitk.ziekte	70	69
Beëindiging huwelijk/relatie	20	15
Te weinig inkomsten uit bedrijf	25	861*
Oorzaak partner	21	12
Andere oorzaak	0	2
Uitk. Arbeidsongeschiktheid	5	5
Onvoldoende ander inkomen	46	54
Overname andere gemeenten	61	38
Beëindiging verblijf buitenland	12	2
Heropv.>65 jr.	0	0
interen op vermogen	3	5
Overige	64	16
Ontslag genomen bij werkgever	0	0
detentie	3	2
Beëindiging studie	25	16
Bereiken 21 jarige leeftijd	8	3
Ink.vrz. asielzoekers/gedoogden	14	11
Totaal instroom	437	1.158
Uitstroom		
arbeid dienstbetr./ uitk.ziekte	148	91
voldoende ink. uit arbeid zelfst.Arbeid dienstbetr./uitk.ziekte	5	464*
voldoende ink. uit soc/part/WW Beëindiging huwelijk/relatie	4	2
overlijden	11	12

huwelijk/economische eenheid	14	8
verhuizing naar andere gemeente	62	58
verhuizing naar buitenland	10	2
niet meer gemeld/geen inlichtingen	20	8
vermogensverkrijging	4	9
overschrijding maxverblijfsduur buitenl	1	0
Overige		
bereiken AOW leeftijd	11	25
aanvang studie	21	13
uitkering arbeidsongeschiktheid	4	7
normwijziging	64	14
oorzaak bij partner	33	93
van BBZ naar IOAZ	1	4
overgang PW naar BBZ	5	5
ander inkomen	1	3
detentie	5	1
Totaal uitstroom	424	819

* Er is sprake van een dynamisch bestand. Van de uitstroom in 2019 heeft 36 % (153) te maken met beëindiging van de uitkering door werk. In 2020 is het coroneffect zichtbaar. In het tweede kwartaal zaken we een groei in de instroom (825 in het tweede kwartaal) wat in het derde kwartaal deels (464) weer uitgestroomd is.

Steunmaatregel corona TOZO

Datum

1-9-2020

Totaal aanvragen TOZO1 levensonderhoud via BBZ@hethogeland.nl	809
Totaal aanvragen TOZO2 levensonderhoud via BBZ@hethogeland.nl	151
Totaal aanvragen TOZO krediet via BBZ@hethogeland.nl	58

Aantal verwerkte aanvragen TOZO1 levensonderhoud Civision	767
Toekenningen	728
Afwijzingen	24
Buiten behandeling	3
Intrekkingen	12

In behandeling	0
Aantal verwerkte aanvragen TOZO2 levensonderhoud Civision	151
Toekenningen	142
Afwijzingen	7
Buiten behandeling	2
Intrekkingen	0
In behandeling	0
Aantal beëindigde TOZO levensonderhoud	34
Aantal verwerkte aanvragen TOZO krediet Civision	61
Toekenningen	55
Afwijzingen	5
Buiten behandeling	0
Intrekkingen	0
In behandeling	1
Totaalbedrag TOZO levensonderhoud	€ 3.463.678,41
Verstrekte voorschotten	€ 23.626,82
Verrekenende voorschotten met totaalbedrag	€ 24.080,13
Verrekenende inkomsten	€ 172.411,82
Verrekeningen overig	€ 21.433,72
Totaalbedrag TOZO levensonderhoud (verstrekt)	€ 3.269.379,56
Totaalbedrag TOZO krediet (verstrekt)	€ 504.924,00
Afdracht Belastingdienst (loonheffing en Zvw)	€ 645.782,98
Totaalbedrag TOZO uitgegeven	€ 4.420.086,54

Vanaf medio maart 2020 zijn we voortvarend gestart met de uitvoering van de Tozo. Binnen het Hogeland is in verhouding een groot aantal ondernemers gevestigd en hun inkomenspositie is gemiddeld minder dan de rest van ondernemend Nederland. De coronacrisis raakte deze ondernemers rechtstreeks in hun bestaan.

Geheel in lijn met de signalen die destijds vanuit de overheid kwamen, hebben we ruimhartig uitkeringen voor levensonderhoud en bedrijfskredieten verstrekt. Daarbij zijn we met name uitgegaan van de verklaring van de ondernemer en het moreel appel dat op hen gedaan werd om alleen ondersteuning aan te vragen als dat ook echt nodig was.

De verantwoording van de regeling blijkt helaas anders en strakker te zijn dan zoals de regeling aan het begin was ingestoken en werd gepresenteerd. Om de Tozo richting accountant en het ministerie van SZW rechtmatig en financieel te kunnen verantwoorden zijn we daardoor genooddaakt om een integraal heronderzoek uit te gaan voeren op alle toekenningen Tozo tot 1 oktober 2020 (levensonderhoud en kredietverstrekking). In totaal gaat het hierbij om 927 dossiers. Onderdeel van de heronderzoeken is een hernieuwde verklaring die bij alle ondernemers moet worden opgevraagd.

De heronderzoeken en de daaruit voortvloeiende herstelacties zijn essentieel voor zowel de beoordeling van de rechtmatigheid als voor het in aanmerking komen voor vergoeding vanuit het Rijk. De uitvoeringskosten voor deze extra werkzaamheden kunnen geheel worden gedekt uit het uitvoeringsbudget Tozo dat door het Rijk beschikbaar is gesteld. De verwachting is dat de heronderzoeken rond 1 maart 2021 zijn afgerond.

Gemeenten ontvangen per besluit op een aanvraag levensonderhoud een vergoeding van 450 euro en per besluit op een aanvraag kapitaal 800 euro. Kijkend naar de in de tabel opgenomen aantallen, dan ontvangen we op basis van de toekenningen een totaalbedrag van € 435.500.

8.11 Aantal gebruikers regelingen Participatiewet

	1e kw	2e kw	3e kw
	<i>Totaal</i>	<i>Totaal</i>	<i>Totaal</i>
	<i>klanten</i>	<i>klanten</i>	<i>klanten</i>
IOAZ	8	4	4
IOAW	97	98	98
WWB 65- incl verpl/verz	1163	1198	1155
BBZ lo en BBZ starters	15	13	13
Totaal:	1283	1313	1270

8.12 Financiën Participatiewet

	Realisatie 2019	Actuele raming 2020 (incl. VJN)	Prognose 2020	Afwijking (Najaarsnota) 2020
Inkomensregelingen (BUIG)				
WWB	13.495.000	13.827.000	13.911.000	-/- 84.000
IOAW	1.235.000	1.215.000	1.176.000	39.000
IOAZ	64.000	64.000	68.000	-/- 4.000
BBZ starters	93.000	80.000	51.000	29.000
Loonkostensubsidies	813.000	893.000	901.000	-/- 8.000
Totaal netto uitgaven	15.700.000	16.079.000	16.107.000	-/- 28.000
Rijksbudget	14.924.000	15.175.000	15.740.000	565.000
Voordeel (+), Nadeel (-)	-/- 776.000	-/- 904.000	-/- 367.000	537.000
	5,2%	6,0%	2,3%	
Vangnetuitkering niet in begroting	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	

De prognose van de uitgaven participatiewet (uitkeringen) wijkt marginaal af van de prognose zoals deze is gemaakt en verwerkt in de voorjaarsnota. Alleen op het Rijksbudget is een forse mutatie

verwerkt. Op basis van de definitieve beschikking van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is het budget overeenkomstig de beschikking positief bijgesteld.

Het macrobudget is gestegen waardoor ook Het Hogeland een hogere rijksbijdrage ontvangt. Na verwerking van de hogere uitkering is het bedrag dat voor uitkeringen aan eigen middelen wordt besteed nog € 367.000. Dat is ongeveer 2,3% van het BUIG-budget.

Zoals ook in de vorige monitor is vermeld komt de gemeente niet in aanmerking voor de vangnetuitkering aangezien het tekort beneden de 7,5% ligt.

Overige regelingen participatiewet

Voor de overige regelingen zoals het minimabeleid, bijzonder bijstand en de Compensatie Eigen Risico zijn er ten opzichte van hetgeen in de vorige monitor is gerapporteerd geen ontwikkelingen te melden. Er zijn tevens geen financiële bijstellingen.